UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

# Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

**Bero, Agostino**

**Venetiis, 1577**

Consilivm XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

miſit; † Quoniã dico, q̃ ex quo ſemel appellationem admiſit ipſe ſubdelegatus, pẽdentia appellationis etiã [illegible] ligat manus iudicis, vt ad vlteriora ꝓcedere ñ [illegible], & ꝓcedendo dicat attentaſſe: Et ideò quicquid attentatũ reperitur, de iure reuocari dẽt. d. c. nõ [illegible] cum ibi not. Debuit.n.iudex cauſæ cognitor expectare; q̃ à ſuperiore, ad quẽ fuit appellatum, cauſa [illegible] ipſum remitteretur, non autem auctoritate ꝓpria procedere. d.c.cum appellationibus. ¶ Nec aduerſatur, [illegible] ſubdelegatus fuerit ille, à quo appellatum fuit, & [illegible] appellationẽ admiſit, & iõ nõ uidentur ligatæ manus ipſi delegato, q iudicauit; Nã ex quo idem dr̃ eſſe tribunal delegati, & ſubdelegati, q vices delegati gerit [illegible] ar.c.ſanè, c.ſuper q̃ſtionum. §. porro extra de [illegible] deleg. ſequitur, q̃ per appellationẽ à grauamine interpoſitã, cui delatum fuit, ita ligatæ dicant̃ manus delegati, ſicut ſui ſubdelegati, quicquid.n.fecit ſubdelegatus grauando, tanquam vices ſuſtinens delegati feciſſe dr̃, & conſequenter ipſe delegatus vr̃ feciſſe d.c.ſanè. Quod aũt nulla fuerit ſententia, probari poteſt, quia errorem iuris expreſſum continere dicitur, cum pronunciatum fuerit, locũ, & pſonas inſti[illegible] hereditatis fore incapaces; & ſatis clari iuris [illegible] capaces, vt pleniſſimè iuribus, & rationibus
45 demonſtratũ fuit: † Et ſententia iuris errorẽ expreſsè continens ipſo iure nulla, eſt vt l.ſi expreſſum. ff. de appe. [illegible] quia lata fuit à delegato ſine cauſæ cognitione fulminanter, & nõ viſo ꝓceſſu, nec auditis iuris allegationibus partiũ, & p̃cipuè ipſarum moniãlium.c. [illegible] re iud.in 6.Bar.in l.ex ſtipulatione in fi.& in [illegible] j.col.& circa fin.C.de ſenten.c. ex literis de ſpolia.& ibi ſcriben. Quodq; ſine cognitione cauſæ fulminanter lata fuerit ſententia à delegato, [illegible] breuitate tpis, vt in ꝓceſſu, nã vſq; ad diem [illegible] incluſiuè ipſe ſubdelegatus cognouit, & [illegible] poſtea ipſe delegatus cognoſcere cœpit eo tẽpore quo corã ipſo facta fuit appellatio, illã non admittendo, & nõ aliter de cã cognoſcẽdo, & eadẽ die [illegible] cognitione cãæ cõmiſit ipſas moniales ſeu [illegible] ſyndicos, & ꝓcuratores ꝓ die ſequenti citari de [illegible] ad audiendã ſententiã, & 15. die nuntius retulit [illegible] &c. & eadẽ die ipſe iudex delegatus ſententiam diffinitiuã ꝯ dictas ſorores protulit: ex quibus apparet quod ĩ.tam breue tempus non potuit videre tã [illegible] proceſſum, & ſe in iure inſtruere, & allegationes monialiũ audire, & intelligere, cũ ẽt quilibet doctiſſimus hæc omnia minimè facere potuiſſet. Quare [illegible] apparet ipſum non ſolũ fulminãter, ſed etiã fulminantiſſimè ad ſententiã proceſſiſſe. Vnde ſatis conſtat ſentẽtiã eſſe nullã. Quã ob cauſam vltra quòd [illegible] iudex à Deo puniet. d.c.de re iudic. deberet etiã teneri ad dãnũ, & intereſſe dictarum monialium. Sed tamen ſuper hoc ultimo aliter nõ inſiſto. Reliqua ad fauorem monialium ſuppleant Eccellentiſſimi Domini iudicare debentes. Laus Deo.

*SVMMARIVM.*

*[illegible] in dubio uelle filios inter ſe æquales eſſe, & illos æqualiter [illegible] præſumitur, & nu, 15. & quando ſecus nu. 3.*

*[illegible] ceſſat inter pares.*

4 *[illegible] filios ſuos inæquales in bonis facere poteſt.*

5 *[illegible] filios ſuos hæredes inæquales facere, & alterum tantũ [illegible] reſtitutionem dotium grauare poteſt.*

6 *[illegible] uerborũ tollit defectũ uoluntatis, & quid operetur.*

7 *[illegible] conſenſus idem operatur, quod conſenſus iuratus.*

8 *[illegible] pro minori pretio dimidia iuſti pretij, & dicens geminatè, quod ſi plus ualet, donat, ad reſcindendam venditionem [illegible] non aget.*

9 *[illegible] in dubio præſumitur ſciuiſſe uires ſuorum reddituum, & patrimonij.*

10 *Inæqualitas inuidiam, & altercationem inter fratres, & hæredes inducit.*

11 *Aequalitas ſemper ſeruanda, niſi contrarium expreſsè de mente teſtatoris appareat.*

12 *Inæqualitas ut euitetur, diſpoſitio inæqualis ad æqualẽ p modũ diminutionis reducitur, & id nõ uenit ĩ legato, qđ aliàs ueniret.*

13 *Aequalitatis inter liberos ſeruandæ cauſa intentio teſtatoris in dubio limitatur, & declaratur.*

14 *Clauium traditio, & rerum aſſignatio facta filio maiori natu qđ operetur, & ex qua cauſa facta præſumatur.*

16 *Aequaliter inter fratres quandoque diuidi debet id, quod aliàs non erat de iure inter eos diuidendum, ne inter eos inæqualitas contra mentem teſtatoris contingat.*

17 *Minor cum decreto ſuperioris, & auctoritate tutoris, uel curatoris põt ad diuiſionem prouocare: & an id ſit uerũ nu. 36. et 37.*

18 *Diuiſio eſt alienatio.*

19 *Princeps, & locũ principis obtinẽs põt cũ derogatione uolũtatis teſtatoris diuiſionẽ ꝓhibẽtis dare licentiã, & diſpẽſare, ut ad diuiſionem deueniatur: Et quomodo hoc ſit uerum nu. 23. et 44.*

20 *Minor poteſt à maiore etiam abſque decreto ad diuiſionem prouocari, ſed non à minore nu. 36. & 49.*

21 *Iuramentum puberis, uel impuberis proximi pubertati firmat alienationem ſeu contractum aliàs inualidum, & nullum uel ratione ſolennitatis omiſſæ, uel ex eo, quod fuerit contra legis ꝓbationem factus.*

*Et q̃d iuramentũ minoris in contractu operetur, & nu. 50. & 55.*

22 *Filiusfamilias ſi cũ iuramento de nõ contraueniendo abſq; conſenſu patris alienet bona, in quibus patri uſusfructus debetur, alienatio ualet & an id ſit uerum, & quid in filiofamilias minore nu. 51.*

23 *Teſtatoris uoluntas à Papa, & ab alio principe mutari, tolli, aut derogari poteſt, & quomodo, ſed non ab eo, qui Papam, aut Imperatorem in ſuperiorem recognoſceret nu. 44.*

24 *Diuiſio inter hæredes non poteſt à teſtatore ſimpliciter, et perpetuò abſque expreſſione cauſæ prohiberi: ſed ad tempus etiam abſque expreſſione cauſæ rectè prohibetur, nu. 26.*

25 *In communione, & ſocietate nemo inuitus detinetur.*

26 *Prohibitio diuiſionis ad certũ tp̃s facta nõ dr̃ nuda nec ſine cauſa.*

27 *Præceptum ſimpliciter factum minori de non alienando non dicitur nudum, ſed fauore minoris ætatis factum.*

*Idem de probatione non de alienando illi facta, & nu. 28.*

28 *Prohibitio alienationis facta ob minorem induſtriã pſonæ nõ dr̃ nuda ſed ex cauſa facta.*

29 *Prohibitio ſimplex de non alienando à teſtatore facta quando non dicatur nuda, ſed ex cauſa.*

30 *Alienari, & diuidi res eccleſiæ, ſeu minoris etiã in caſibus aliàs a iure permiſſis, & cum decreto non poteſt, quando ultra legis ꝓbibitionem concurrit etiam prohibitio teſtatoris ſimpliciter alienationem, ſeu diuiſionẽ fieri prohibentis, & quare nu. 34. Et quid, ſi magna alienandi neceſſitas immineret, & alia bona, niſi prohibita non extarent nu. 35.*

31 *Eccleſiæ ſi res donetur cum pacto, q̃ non poſſit alienari, ea etiam ex cauſis aliàs a iure permiſſis, & cum decreto nõ põt alienari.*

32 *Prohibitio teſtatoris de non alienando, ſeu non diuidendo fortior eſt prohibitione, quæ per pactum fieret, & quomodo.*

33 *Eccleſiæ res empta ex relicto centum illi facto, ut eam rem emat non poteſt unquam alienari.*

37 *Minori, qui poſſit ex iuſta cauſa ad diuiſionem prouocare, quomodo procedere debeat.*

38 *Fundamento ſublato, omnia corruunt.*

39 *Actus fact[9] cũ auctoritate ſuperioris nulliter, & min[9] legitimè adhibita corruit, ẽt ſi alias ſine tali auctoritate fieri potuiſſet.*

40 *Aetatis ueniæ ĩpetratio facta a maſculo minore anno 20. et a fœmina minore anno 18. eſt ipſo iure nulla, & q̃uo ea ualidè fiat.*

41 *Iuramentũ ligat ſolum quatenus eſt intentio iurantis, et nõ ultra*

42 *Iuramentum non ligat errantem ad obſeruantiam.*

43 *Alienatio rei minoris, uel eccleſiæ ultra decretum ſuperioris ꝓ eius ualiditate fieri debet etiam ex iuſta cauſa a lege approbata, & cum cauſæ cognitione apud acta.*

*Diuiſio*

45 *Diuiſio facta contra prohibitionem teſtatoris, & legis, & abſq; decreto ualido eſt ipſo iure nulla.*

46 *Decretum in alienatione rei minoris debet a iudice ſuo interponi, nec iuriſdictio iudicis non ſui poteſt in hoc etiam de conſenſu partium prorogari.*

47 *Decreti interpoſitio in alienatione rei eccleſiæ. mortuo epiſcopo, in capitulum non tranſit.*

48 *Epiſcopo mortuo, Metropolitanus non poteſt auctoritatem in alienatione rerum eccleſiæ interponere.*

50 *Iuramentum appoſitum in contractu nullo ob duplicem prohibitionem quid operetur.*

52 *Iuramentum minoris in uenditione ab eo facta, in qua fuerit læſus ultra dimidiam iuſti pretij, quid operetur.*

53 *Minor maior factus ſi alienationem abſque decreto factam pro pretio minori dimidia iuſti pretij ratificauerit, & promiſerit non contrauenire, quod remedium ſublatum dicatur.*

54 *Impugnatur facilius id, qđ eſt in ſe nullum, q̃ qđ eſt in ſe ualidum.*

*Prohibitionibus duabus ad actum impediendum cõcurrentibus, quarum quælibet de per ſe ſufficiat, una ſublata, & non altera actus adhuc impeditur.*

55 *Iuramentum minoris de non contraueniendo an, & quando operetur, ut minor nõ poſſit aliqua rõne contrauenire, & qñ ſecus.*

56 *Iurameutum generale minoris de non contraueniendo ratione minoris ætatis, nec aliqua alia ratione, uel cauſa non comprehendit prohibitionem teſtatoris cum prohibitione legis concurrentem, & quos caſus comprehendat nu. 60.*

57 *Actus agentium, & præcipuè iuramentum ultra eorum intentionem non operatur.*

58 *Prohibitio de diuidẽdo facta minori a teſtatore operať, ut minor ẽt cũ iuramento diuidens poſſit diuiſioni contrauenire, & q̃uo.*

59 *Prælatus, qui ſuper alienatione rei eccleſiæ iurauit non contrauenire aliqua ratione, uel cauſa, quomodo poſſit contrauenire, & quomodo non.*

61 *Clauſula generalis quando non egrediatur terminos diſpoſitionis & quando ſecus.*

62 *Aetas maior ex mente teſtatoris requiſita intelligitur de uera, & propria, non autem de ficta & in dubio de uera, & propria præſertim in materia alienationis intelligitur.*

63 *Verba in dubio debent intelligi naturaliter, & non ciuiliter.*

64 *Fictio legis habet locum ſolum in caſu ſuo, nec de caſu ad caſum extenditur.*

65 *Minor ratione enormis læſionis poteſt, prius impetrata abſolutione, ſeu relaxatione a iuramento, cõtrauenire, etiamſi iuraſſet non contrauenirẽ aliqua ratione, uel cauſa.*

66 *Abſolutionis a iuramento de non contraueniendo iuſta cauſa eſt enormis læſio cũ minori ætate, & in maiore enormiſſima læſio.*

67 *Dolus re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito.*

68 *Compromittens ex laudo enormiter læſus poteſt contrauenire nõ obſtante iuramento ſuo etiam per uerba prægnantia diſtando laudo, illiq; non de contraueniendo.*

69 *Pater de iure poteſt uni filio plus, & alteri minus prælegare, quamuis eos pariter, & æquè inſtituat.*

70 *Paterfamilias unuſquiſque poteſt de ſuis facultatibus amplius, quàm in ijs ſit, ſperare.*

71 *Verbum arbitrari importat arbitrium boni uiri.*

72 *Teſtatoris æſtimationi in arbitrando partes hæredibus prælegatas non eſt ſtandum, ſed alterius boni viri iudicio, ſit is arbitrãdo eſſet in magna quantitate deceptus, quando verbis arbitriũ boni viri importantibus vſus eſſet.*

73 *Teſtator pro adæquatione partis vnius ex filijs ſuis hæredibus volens ei certam ſummam de bonis acquirendis aſſignari, idem etiam in caſu non acquiſitionis pro æqualitate inter ſuos filios hæredes conſeruanda voluiſſe cenſetur.*

74 *A ratione diſpoſitionis in teſtamento expreſſa poteſt de caſu ad caſu eandem, uel ſimilem rationem habentem argui.*

75 *Dictio pro importat modum.*

76 *Modus quãdo importet cauſam impulſiuam, & quando cauſam finalem.*

77 *Legatum pro modo adiecto ĩ fauorem etiam alterius, quàm legatarij, quandoq; minuitur, & quandoq; augetur.*

78 *Cauſa finalis diſpoſitionis facit diſpoſitionem modo in totum [illegible] modo minui, & modo augeri, prout ipſa cauſa tollitur, [illegible] aut augetur.*

79 *Legatum quando augeatur ex modo, ſeu cauſa legato appoſita in fauorem legatarij.*

80 *Pater habens filios ex diuerſis matribus ſi eo bona inter ſe [illegible] liter diuidere iuſſit, an fundus dotalis unius matris [illegible] eos æqualiter diuidendus, & quid ſi eſſet dos in pecunia, [illegible] ſi mater una fundum, & altera pecuniam in dotem [illegible]*

## EPITOME.

TESTATOR ſi vnicuiq; ex filijs ſuis certa [illegible]na p̃legauit, & eos poſtea hæredes vniuerſaliter inſtituit, & voluit ꝓ adæquatione partis vnius, quam in certa ſumma minoris pretij eſſe arbitratus fuit, ei certã ſummã ex bonis de redditibus [illegible] monij acquirendis dari, & aſſignari, ꝙ in caſu [illegible]ſitionis, ſiue, non, & ꝓ quacunq; ſumma, [illegible]tio illius minor etiam vltra ſummam à teſtatore [illegible]tratam reperiretur, partes ſint adæquandæ, [illegible]tas inter ipſos tàm quoad bone prælegata, [illegible]ca, in quibus fuerunt vniuerſaliter inſtituti, ſit [illegible]da, demonſtratur.

Diuiſio inter fratres minores facta ꝯ expreſſam teſtatoris prohibitionem etiam cum iuramẽto de non contraueniendo, & cum decreto ſuperioris, & auctoritate tutorum, vel curatorum, ꝙ propter dictam teſtatoris prohibitionem, propter enormem læſionem, quę in ea interuenit, & propter alia hic poſita non [illegible]luerit, & denuò ſit æqualiter facienda, probatur.

## CONSILIVM XXII.

HABITA ſæpius ſuper p̃ſenti ꝯſultatione matura, ac diligenti diſcuſſione, totaq; facti ſerie viſa, ex qua plura eliciuntur [illegible] circa primũ, quo dubitať, vtrũ [illegible]do. teſtatoris filij ab eo vniuerſaliter inſtituti, & quibus p̃legata facta fuerunt, debeant inter ſe [illegible] teſtamenti paterni eſſe æquales, vr̃ primo aſpectu [illegible] dũ, ꝙ non, tripliciter verba teſtamenti ponderan[illegible] In primis, dũ in caſu inobedientiæ aduerſus matrem teſtator voluit, ꝙ filio inobedienti ſingulo menſe [illegible]ctu, & alimentis ducati duntaxat q̃nquaginta [illegible] nihil vltra, niſi prout ſibi placuerit, ex quo colligitur teſtatorẽ in aliquo caſu voluiſſe filios eſſe inæquales. Secundo hoc idẽ colligiť, dũ teſtator arbitratus [illegible] partem dño Alyſio p̃legatã fuiſſe minoris p̃tij altera parte, & ꝓ adæquatione huius partis voluit, ꝙ eueniente caſu, ꝙ per eius vxorẽ aliquid immobile acquiſitum eſſet, tm̃ de dictis bonis acquirendis deberet domino Aloyſio dari, qđ ad ſummã ducatorũ quatuor mi[illegible]liũ aſcenderet: ergo nõ eueniẽte caſu p̃dicto teſtator voluit ipſos filios ſaltẽ quoad illã ſummã eſſe inæquales: & quãuis † in dubio pater cenſeať velle filios inter ſe æquales, q̃a illos æquè, & mutuò diligere p̃ſumiť l. non ſolũ §. j. ff. de ritu nuptia, † & princ[illegible] ſat inter pares l. ſed & ſi milites in prin. ff. de [illegible]to. & in l. cũ pater §. euictis ff. de leg. 2. tñ † q̃ ex verbis vel ex ꝯiecturis de ꝯ̃ria mente appareret iuxta [illegible] §. verũ ff. de ſuppel. lega. ſecus dicendũ eſſet, q̃a in in[illegible] certis, & non in certis locus eſt ꝯiecturis, vt in l. con[illegible]nuus. §. cum ita ff. de verbo. obliga. & gl. in l. vnica §. accedit. C. de rei vxor. action. Quòd † aũt pater poſſit filios ſuos inæquales in bonis facere, certiſſimi iuris eſt, & colligitur ex ij, quæ ponit Bart. poſt alios in l. cũ pater. §. dulciſſimis cũ ſimilibus. ¶ Tertio † idẽ colligiť ex verbis teſtatoris, q̃ voluit, ꝙ ẽt ĩ caſu, quo adæquatio partiũ ꝑ aſſignationẽ tot bonorũ immobilium vt s̃. acquirendorum facta fuiſſet, ipſe do. Aloyſius

Sed liberatus ab onere reſtituendæ dotis ipſius matris & ad illā reſtituendā in totū obligauit do. Ioannem Franciſcū, ergo euidenter ꝯſtat, teſtatorē voluiſſe in hoc filios ſuos, & hæredes eſſe inæquales, grauando dictū do.Ioannē Franciſcū ſolū, & in omni caſu ad reſtitutionē dotiū, qđ quidē teſtator de iure facere poterat l.ſi vni.in prin.& in §.itē Papinianus.ff.famil. herciſ. ¶ Sed pmiſſis non aduerſantibus, opinionē ꝯ̄riam tenemur, nā ut dicit iureconſultus in l.ille, aut ille ff.de legat.3.cū in verbis nulla eſt ambiguitas, non dēt admitti voluntatis qō, q̄ tunc admittiť, qn̄ voluntas teſtatoris non eſt certa, vel qn̄ verba ſunt dubia iuxta notabilr p glo.in l.voluntatis q̄ſtio.C.de fideicom. Cū in caſu noſtro verba teſtatoris ſint clara, & certum q teſte voluerit æqualitatē inter filios inducere, nō eſt ad coniecturas recurrendū, ꝙ autem cōſtet, & clarè appareat de hac mente teſtatoris, probať conſiderando tres caſus, vnū reſpectu inſtitutionis vniuerſalis, & duos reſpectu bonorū p̄legatorū nā quoad bona communia, in quibus fuerunt vniuerſaliter, inſtituti abſque dubio teſtator uoluit ipſos omnino æquales eſſe debere, & nullam inter eos differentiā exiſtere, quia æqualiter, æquiſq; portionibus inſtituit, & ſic per hanc geminata æqualitatē importantia, q̄ geminatio verborū arguit teſtatorē omnino ſi voluiſſe, quo-
6 niā verborū geminatio defectū voluntatis tollit, vt volunt Bar.in l.cū ſcimus p illū textū C. de agrico. & cenſi.lib.11.& operať, ꝙ qs dicať deliberate ad actū gerendū proceſſiſſe, ſicut dr̄ de eo, q iurauit, ad tradita p
7 Alex.in l.in princ.ff.de verb.obl. Et iō † quandoque tantū operatur geminatio ꝯſenſus, quantū ſimplex conſēſus iuratus, vt colligiť ex tex.in cū ꝯtingat de iureiur. & in l.ſiue à me, & l.ſi mulier.C.ad velleian. & gl. in c.reſcripto de iureiu.ſm ꝙ declarant mod. in c. ſcias de fide inſtr.& videas Bal.in l.2. C. de reſcin.
8 vendit.dixi, † ꝙ ſi qs veniendo p minori pretio, quā ſit dimidia iuſti pretij dicat, & ſi plus valeť, donat, bis illud repetendo, non poterit ad reſcindendā venditionē agere, & ſic ſublatū erit remediū d.l.2.& c. cū dilecti & c.cū cām de empt.& vendit. Et iō ſi in diuiſione facta de dictis bonis aliqua inæqualitas, euenit, hoc dicet, & cēſebiť factū ꝯ expreſſā mentē dn̄i teſtatoris q voluit hāc æqualitatē ſeruari. ¶ Quo uero ad bona p̄legata, in qbus duos caſus, vt s̄.diximus, conſideramus, & primus eſt, eueniente ꝯditione illa in teſtamento adſcripta, ꝙ aliquid immobile fuerit p vxorem do.teſtatoris acquiſitū, nā tunc inæqualitatē, quæ erat reſpectu partis dn̄i Aloyſij, voluit debere ad ęqualitatē reduci, relinquendo ei de bonis acquirendis vſque ad ſummā quatuor milliū ducatorū: & veriſimiliter do.teſtator cogitauit hanc æqualitatē, ſeu adæquationē debere ſortiri effectū, arbitrando, ꝙ ꝯditio illa eſſet adimplenda, tùm ob fiduciā, & ſpē, quam habebat in pſona ſuæ vxoris, cui reliquerat adminiſtrationē & regimen totius ſui patrimonij toto tp̄e vitæ ſuæ, tum ēt ꝯſideratis viribus reddituū, & patrimonij ſui ampliſſimi, cū qbus facile poterant à dicta ſua vxore multa immobilia acquiri: Et † in dubio teſtator præſumit ſciuiſſe vires ſuorū reddituū, & patrimonij, l.quiſquis.C.de reſcind.vend.& ꝯſequenter præſumitur, ꝙ exiſtimauerit ꝯditionē illā debere adimpleri, & ſic rē debere ad æqualitatē reduci: Et ſi ſecus putaſſet, aliud non minus do. Aloyſio legaturus fuiſſet, ut ſimili arguit legiſlator in l.p̄dia C. de fideicom. Secundus caſus eſt, qn̄ ſupradicta ꝯditio nō eueniſſet, & ſic nihil fuiſſet acquiſitū, & tunc ꝯcludimus, ꝙ licet teſtator videatur in hoc caſu ſenſiſſe, ꝙ inter ipſos eſſet inæqualitas, tn̄ voluit illā eſſe maiorem quatuor millibus ducatis: & hoc apertè apparet, dum teſtator arbitratus fuit, ſtante diuiſione p eū facta, præ-

legando vnicuiq; q̄dā caſtra, & bona, vt in teſtamēto ꝙ pars domini Aloyſij eſſet minor alia parte in ſumma quatuor milliū: Similiter dū voluit ꝙ ꝓ adæquatione ſuæ partis deberent dari ipſi do.Aloyſio de bonis acquirendis vſq; ad ſummā quatuor milliū: Ergo ꝓbatur, ꝙ teſtator in caſu non euenientis ꝯditionis noluit dictos filios ſuos eſſe inæquales ultra dictam ſummā quatuor millium. Et ideò ſi vltra hoc, ꝙ ipſi dom. Aloyſio non fuerint data dicta quatuor millia ex eo, quia nihil fuerit p do.Catherinā vxorē p̄dictā acquiſitū, do.Aloyſius fuerit in diuiſione enormiter læſus, & non potuerit ꝯſequi poſſeſſiones Marmiroli, Villæ bonæ, & Maſimbonę ſibi p̄legatas, & quæ illi de iure debenť, profectò ſequeretur, ꝙ inter filios, & fratres maxima eſſet inæqualitas, & longe maior, q̄ p̄fatus do.teſtator in ſuo teſtamento voluerit, aut in aliquo caſu cogitauerit, nā ſi in acquirendo voluit, eſſe ꝯſultū do.Aloyſio rōne inæqualitatis euitandæ, ergo idē, & fortius dicendū eſt, ſi cogitaſſet patrimoniu ſuū poſſe minui, & ex hac diminutione maiorē inæqualitatē ꝓ parte do.Alyſij poſſet reſultare, vt contrariorū eadē ſit diſpoſitio, arg.§. illud cū §. p̄cedenti inſti.de ſocieta.l. ſi non fuerint.ff.ꝓ ſocio, & Alex.in ꝯſ.131.volu.5.Et ꝓpterea minimè fatendū eſt, ꝙ teſtator voluerit inæqualitatē inter filios ſuos inducere,
10 qm̄ † inæqualitas ſolet inter hæredes, & maximè īter fratres facere, ꝙ inuidia creſcat, vt hr̄ p gl. in d.§.euictis, & ꝙ inter fratres occaſio maximæ altercationis oriať.l.cū oportet §.ſin aūt ī fi.in verb.C.de bonis quę lib.Ad tollendam igitur inuidiam, quæ inter hos nobiles fratres maior ī dies creſceret, quā lex magnopere deteſtať, vt in d.§.euictis, & ad p̄cidendā occaſionē altercationis, q̄ poſthac longior inter eos orireť, concludimus, ex mente expreſſa, ac ēt ex multis cōiecturis euidenter appare, iuxta l.licet Imperator.ff.de leg. j.ꝙ teſtator voluerit æqualitatē inter filios ſuos eſſe ſeruandā tàm reſpectu p̄legatorū, q̄ reſpectu aliorum bonorum. Et ad hanc interpretationē ita faciendam
11 nos inducit æquitas æqualitatis ſeruandæ, † quā iura ſemper p̄ oculis habuerunt, niſi expreſſè de mente teſtatoris ꝯ̄riū appareat, vt in l.fi.C. cōmunia vtriuſque iudi.ī l.ſi maior C.cōmuni diuidun.in l.illud C.de collat.& in d.§.euictis, & eſt bonus tex.ī auth. æqualitas.
12 C.de pactis ꝯuent.& † dicit Bal.in auth.ſed q̄ eo.tit.ꝙ pp inæqualitatē euitandā quandoque diſpoſitio inæqualis reducitur ad æqualem per modum diminutionis, & ob vitandā magnam inæqualitatem quandoq; inter filios id nō venit in legato, qđ aliàs veniret, ut eſt
13 tex.in l.q̄ſitū §.ſed & ipſe cū gl.ff.de fund.inſtru. † per quem tex.& iura p̄allegata Sozi. in l. hæredes mei §. cū ita in 7.col.ff.ad treb.dicit, ꝙ intentio teſtatoris in dubio limitatur, & declaratur pp ęqualitatē ſeruādā inter liberos, & ita illum tex.pōderat Bar. & Oldr.in l.ſi pater in prin. ff. de donatio. & accedant tradita à Bar.per illū tex.in l.cū pater.§.pater pluribus ff.de leg.
14 2.vbi † traditio clauiū, & aſſignatio rerum facta filio maiori natu nō operať effectū l.clauibus.ff. de ꝯ̄hen. emptio.ſed p̄ſumiť facta ex cauſa ſimplicis cuſtodiæ, qn̄ inter fratres magna inæqualitas reſultare poſſet: Præpoderat ergo rō æqualitatis inter fratres ſeruādæ traditioni clauiū, & aſſignationi rerū filio maiori natu factæ, ex hoc.n. qđ quis ſit maior natu, non præſumiť teſtator voluiſſe plus ei relinquere, q̄ alijs filijs,
15 nā † pater p̄ſumiť filios æqualiter diligere, 'ut ibi per Bar.& facit id, qđ voluit Bal.in l.cū alienam in penul. col.C.de leg.ibi ulterius reuocať & c.p tex.in d.§.euictis, & in l.non ſolum §.j.ff.de ritu nupt.& omnino videas ea, q̄ not.voluit Raph.Cuma.in d. l.cum pater.§.
16 dulciſſimis poſt Bar.ibi, ꝙ † id, qđ aliàs de iure nō erat inter fratres diuidendū, ēt ſtante diſpoſitione teſtato-

ris

ris,& patris, ꝙ æqualiter deberent bona diuidere, ut
Bar.ibi declarat ad tollendā inuidiam inter fratres,et,
ne inter eos inæqualitas ꝯ̃ mentem teſtatoris contin
gat,debet æqualiter diuidi,vt ibi ꝑ Paul.in fi.verb.per
tex.in d.§.euictis cū ſimilibus.¶ Et ſequendo conclu-
ſionem ſ̄.traditam, adductis in ꝯrium breuiter reſpō-
deri poteſt,nam primum fundamentum pro contra-
ria parte factum non obſtat,quia illa inæqualitas non
eſt ꝑ teſtatorē inducta ſimpliciter quoad ꝓprietatem,
bonorū hęreditatis,ſed ſolū reſpectu fructuū , & non
ſimpliciter,ſed ſm̄ quid videlicet in caſu inobedien-
tię,ēt ſic quodammodo nomine pœnę. Pręterea etiā
in hoc caſu uoluit æqualitatē inter ipſos filios ſerua
re,non aūt inæqualitatē,qa hanc inobedientię pœnā
non alteri tm̄,ſed vtriq; impoſuit in caſu, quo ipſi eſ-
ſent matri inobedientes , ut in teſtamento ꝯtinetur.
¶ Nō obſtat ſm̄,qa ex ſ̄.deductis clara,colligit̄ reſpō-
ſo,verba,& mente teſtatoris ꝯſiderando.Pręterea, &
ſi in p̄legando teſtator dicat̄ reliquiſſe minus do. A-
loyſio,& ſic videatur voluiſſet do. Ioannem Franci-
ſcū in bonis p̄legatis eſſe quoad dictam ſummā qua-
tuor milliū potiorē,tm̄ ex quo teſtator poſtea graua-
uit duntaxat do.Io.Franciſcū in reſtitutione dotium
maternarū,ex hoc clariſſimè infert̄ & apparet, ꝙ illā
inęqualitatem ad ęqualitatem reduxit.¶ Non obſtat
tertiū,qa reſpondet̄ ex ſ̄.proximè dictis , ꝙ grauando
do.Ioannem Franciſcū in reſtitutione dotiū mater-
narū,ex hoc vr̄ voluiſſe potius ęqualitatem,q̄ inęqua
litatem inducere , grauamē cum grauamine compē
ſando.Pręterea,& ſecūdo dici poteſt, ꝙ ſiquā inęqua
litatē teſtator voluit inter pręfatos fratres interueni-
re,hanc eſſe voluit magis ex parte d.Io.Franciſci,quā
ex parte d.Aloyſij,qa dato, ſed non ꝯceſſo , teſtatorē
voluiſſe d.Aloyſiū eſſe inęqualē,ſanè hoc voluit ſolū
in caſu nō eueniētis ꝯditionis ſupradictę , videlicet ſi
nihil inmobile eſſet acquiſitū,& ſic in uno caſu tm̄,
non aūt in caſu , quo dicta ꝯdictio eueniſſet. Et tm̄ v-
troque caſu euenientis , & non euenientis ꝯditionis
p̄fatus do.teſtator diſpoſuit dictū do.Io.Franciſcum
teneri,& obligatū eſſe ad totalē reſtitutionē dotium
maternarū,& ꝯſequenter ēt in eo caſu,quò ambo fra
tres eſſent ęquales quoad bona,& p̄legata,& ea , in q-
bus fuerunt uniuerſaliter inſtituti. Et hęc quoad pri-
mū dubiū ſufficiāt.¶ Aliud dubiū ꝯtinet utrū diuiſio
facta ĩter dictos fratres cū licētia,& decreto Marchio
nali,& tutorū,& curatorū auctoritate, ac uīculo iu-
ramēti uallata valuerit, & de iure ſubſiſtat: in quo di-
17 uiſionē valere,vr̄ prima faciè dicendum,qm̄,† minor
cū decreto ſuperioris, & cū auctoritate tutoris, uel
curatoris pōt ad diuiſionē ꝓuocare,vt not.ꝑ gl.in l.2.
in fi.ver.C.ſi aduer.tranſac.l. inter oēs.C.de præd.mi-
18 no.& l.ſi pupillorū.ff.de reb.eor.& rō eſt,qa † diuiſio
dr̄ alienatio,ut in d.l.inter omnes,& d.l.ſi pupillorū ,
l.j.C.ꝯmunia vtriuſq; iudi.l.2.ff.de fundo dota.& l.ma
gis puto in fi.ff.de reb.eor.ad quā minor pōt cū decre
tō,& auctoritate tutoris,uel curatoris deuenire, ut ꝑ
totū.ff.de rebus eor.& in l.nō ſolū,& ꝑ totum.C.de p̄-
dijs minor & not.in c.j.de reſtit.in integ.Sed hæc diui
ſio facta fuit cū auctoritate tutoris,& cū licentia , &
diſpenſatione illuſtriſſimi d. Marchionis Mantuæ ,
19 † q̄ licentia,& diſpenſatio de diuidendo, non obſtan-
te diſpoſitione teſtatoris,eſt ad inſtar decreti ſuperio-
ris requiſiti in alienatione minoris l.2.C. qn̄ decre.o-
pus non eſt, qa ipſe Marchio in loco vtit̄ vice princi-
pis,& omnibus locū obtinet Imperatoris iuxta ea, q̄
voluit Salice.in l.qſquis.C.ad l.Iul.maius in primo ar
gu.not.in l.hoſtes.ff.de capti.& poſtlim.reuer.& ꝑ Gu
liel.in l.ex hoc iure ff.de iuſti. & iure , ergo potuit cū
derogatione paternæ voluntatis dare licētiā, & diſpē-
ſare, ꝙ p̄fatus do.Io.Franciſcus potuerit do. Aloyſiū

ad diuiſionē prouocare,& non obſtāte lege, nec
hibitione teſtatoris per ea , q̄ volunt docto.
Paul.de Caſ.in l.teſtamentū C.de teſta.& in l.
& in l.reſcripta.C.de precib.imper.offer.¶ Se
quāuis do.Aloyſius tanquā minor nō potuerit
20 re ad diuiſionē ſine decreto ꝓuocare,tm̄† à fra
iore potuit ꝓuocari ēt abſq; decreto.d.l.inter
2.reſpōſo & eſt tex.in l.j.§.ſi cōmunis ff.de rei
ergo do.Aloyſius fuerit ꝓuocatus à d.Ioanne
ſco,q ex venia ætatis,quā ab Illuſtriſſimo do
chione impetrauit ad effectū ꝓuocandi do.
ad diuiſionē iuxta l.eos,& l.fi.C.de his,q ve
petra.illa diuiſio debuit valere,d.l.eos cū l.
ēt, ꝙ decretū validū non fuerit interpoſitū
fieri potuerit arg.l.vnicæ.§.j C.de rei vxo.
in §.multis in ver.tranſitū Inſti.de libertis.¶ Ter
ex quo talis diuiſio roborata fuit ꝑ iuram
Aloyſij,q iurauit nō ꝯ̃uenire,illāq; firmā &
dicendū eſt diuiſionē eſſe firmā & ualidā,
venire poſſe ratione iuramenti,qđ à dn̄o A
21 abſq; interitu ſalutis æternæ ſeruari,qa † iu
puberis,vel impuberis doli capacis , & ſic
bertati firmat alienationē, ſeu ꝯ̃ctū aliàs inual
nullū ratione ſolennitatis omiſſæ,vel ex eo,
hibitionē legis factus fuerit,vt eſt tex.in auth.
ta puberū C.ſi aduer.vendit.ibiq; hoc firmat Bar.
cit doct.ita cōiter tenere in ꝓximo pubertati,
nio eſt veriſſima,ut hr̄ ꝑ Hoſt.Ioan.Andr.& Ioan.
Imol.in c.cū ꝯtingat de iureiu.& ita referūt Mod.
Peruſini in d.auth.ſacrā puberū ĩ ver.puberū, &
dicta facit tex.in d.c.cū ꝯtingat,& in c.licet mulier
de iureiu.in 6.& melius in c.quāuis de pactis eod.
vbi Ioan.And.Dom.& Imol.dicunt,illū tex.uend
re ſibi locū et in iuramento puberis,& minoris,&
expreſsè ſentiunt, ꝙ pactū factū ꝯ̃ duplicē ꝓhibi
legis & ꝯſequenter nullū ob duplex impedim
videlicet minoris ætatis, & qa pactū de nō
do,de quo ibi,ſit ꝯ̃ bonos mores,iur̄o firm
ad illius obſeruantiā teneat̄ : ꝙ vltimū vr̄
Paul.de Caſtr.in rep.d.auth.ſacrā puberū,
minor ſimpliciter iurauit non ꝯ̃uenire, in
cet iuraſſe tā rōne minoris ætatis, q̄ alterius
menti,& ꝓhibitionis legis,qa vtroq; caſu
iuris canonici, ꝙ iur̄m ſeruari debeat , ex quo
abſq; interitu ſalutis æternæ ſeruari,& bn̄ facit
hr̄ in l.j.§.ſed uidendū.ff.de ſucceſſo.edic.vbi gl.
luit , ꝙ ꝑ ſimplicē repudiationē qs ab omni re
excludatur,& ita eſt de mente Ant.de But.in c.
cauſa de emp.& vend.& Bal.in rub.C. res inter alios
acta , idemque ſenſit Pet.de Bella Pertica,
Cyn.in l.2.C.de reſcin.vendi.& ſequuntur Ang.&
lic.vbi uolentes, ꝙ minor ſimpliciter iurando de
ꝯ̃ueniendo p̄iudicet ſibi nedum quoad remedi
ſtitutionis in integrum,quod ſibi ꝯpetere pote
tione minoris ætatis,ſed etiā quoad remediū
uum ꝯ̃ctus de quo in d.l.2.in c.cū dilecti, & in
cā de empt.& vendi.imputandū eſt,n.ipſi
pliciter iuranti,q tā effuſo ſermone vſus
in fi.C.de dot.ꝓmiſſ.& q totū dicit,nihil e
Romanorū.19.diſt.& ita ad ꝓpoſitū dicit Abb.
cū cauſa in vlti.col.Corroborant̄ hæc ēt ex
luit gl.iuncto tex.q loquit̄ in minore filiofamil
l.fi.§.filijs.C.de bonis , q̄ lib.in ver.voluntatem,
22 q̄rit,† an ſi filius familias alienet bona,in quibus pa
vſusfructus debet̄, aſq; ꝯſenſu patris cum iurame
de non ꝯ̃ueniendo,alienatio valeat,& ꝙ valeat,
cludere,& tm̄ duplex prohibitio legis concurr
vna,quæ prohibet minoribus alienare, vt per to
C.de prædijs.mino.& alia , q̄ prohibet filijs fam
alienare huiuſmodi bona abſq; ꝯſenſu patris,

filijs,& ideò præfatus do. Aloyſius ſaltē attēta diſpoſitione iuris canonici, quod voluit iuramentū ſeruādum eſſe ratione periculi animæ, non poterit dicere diuiſionē nullā, nec cōtra illā venire.¶ Nec his aduerſatur, q † ſolus Papa poteſt voluntatē teſtatoris mutare, & non alius princeps, vt in clem. quia cōtingit de religio.dom.in fi.prin. Quia illud eſt verū quo ad ea, quæ piam cauſam concernunt, & ita propriè loquiť tex.prout ita in terminis eum intelligit Roma.in conſ.480.incip. legatum factū ad pias cauſas,& voluit Bar.in l.legatū. ff. de vſufru. leg a. Ergo Princeps Mantuanus, qui in loco ſuperiorē non recognoſcit, potuit derogare prohibitioni teſtatoris de non diuidendo, etiam præſupponendo prohibitionem illam de iure ſuiſſe validam per ea. quæ volunt docto. & maximè Paul.de Caſ.in l.teſtamētum.C. de teſtam.& maximus probatur in l.legatū in prin.ff.de admin. rerū ad ciuit.pertin.& expreſsè habetur per Bar. in d. l. legatum.ff.de vſufruc.lega.¶ Præmiſsis tamen nō obſtantibus,contrariā opinionem eſſe veriorem, & ꝓbabiliorē eſtimamus,& pro intelligētia præſuppo-
24 nimus, q quamuis per teſtatorē diuiſio non poſsit ſimpliciter, & perpetuò ꝓhiberi inter hæredes abſq; cognitione cauſę,tū quia cōmunionis materia ſolet diſcordias excitare.l.cū pater.§.dulciſsimis.ff. de leg. 2. tū quia negligitur id, quod cōmuniter poſsidetur.
25 l.Quando,& quibus quar. par. lib. 10. & † ideo in communione, vel ſocietate nemo inuitus detinetur. l. ſi.C.cōmuni diuidun.l.ſi non ſortem. §. ſi centum.ff.
26 de condi.indebi.† tamē ad tempus etiā abſq; expreſſione cauſę pōt prohiberi,vt in l.4. in prin.ff.de cōdi. inſtit.& tex.ad hoc pōderat Bal.& Ang.ibi, & facit. l.in iudiciū.§.ſi conueniat.ff. cōmuni diuidun.& hæc magis cōmunis ſentētia, vt dicit, & declarat Alex.in §.ſi certū:& ex hoc, q hæc prohibitio eſt facta ad certū tempus,ea nō dicitur nuda, nec ſine cauſa, vt habetur per Alc.in d.§.ſi centū,& facit id, quod voluit Bal.in l.quoties.C.de fideicom. q † præceptū ſimpliciter factum minori de non alienando non dicitur nudum,ſed factum fauore minoris ætatis,cuius conſilium fragile eſt,& infirmū,multiſq; captionib9, & multorum inſidijs expoſitum,atq; ſuppoſitum, vt ait Iurisconſul.in l.j.in prin.ff. de minor. Melius er- go fuit ſic coarctare iuueniles calores , ne cupiditati ad triſtem exitum ſentitā, qui eos poſt diſperſum patrimonium expectat,vt dicitur in l.fin.§.filijs.C.de bonis quæ lib.Et vt colligitur ex dictis Imol.in l.filius familias.§.diui.ff.de lega.j.quē ſequitur Alex.in l.Titio centū in prin.in fin.ver.ff.de condit.& demon. per l. 2.C.de vſucap.pro empto.quando, † prohibitio alienationis fit ob minorē induſtriā perſonæ,tunc nō dicitur nuda,ſed ex cauſa,& ideò ꝓhibitio facta minori de non alienando nō dicitur nuda,vt ibi per tex.in d. l.2.& generaliter, † quando à teſtatore facta fuit prohibitio ſimplex de nō alienādo in caſu', in quo ēt lex prohiberet,talis prohibitio non dicitur nuda,ſed facta ex cauſa, vt voluit Bar. quē docto. cōmuniter ſequuntur in d.§.diui circa ſolutionē d. l. 2. ergo in terminis noſtris præceptū de non diuidendo vſq; ad viceſimum annū non fuit nudū.¶ Illud etiā eſt pręmittendū, q vltra prohibitionē legis prohibentis diuiſio fieri inter minores d.l.ſi pupillorū in prin.ff.de rebus eor.& d.l.inter omnes.C.de præd.mino.concurrit in caſu noſtro duplex ꝓhibitio teſtatoris, vna vſq; ad vigeſimū annū reſpectu omniū bonorū, & alia ēt vſq; ad viceſimū annū reſpectu bonorū prælegatorū , q̄ per d.d. Protonotarium tenebantur,& poſsidebantur,quæ vltima etiam non fuit nuda, ſed facta ex cauſa, vt bona illa ad hæredes dicti do.teſtatoris peruenirent.¶ His pſuppoſitis,cōcluſio ſupra tradita corro-
30 boratur primo ſic arguendo,† quando vltra prohibitionē legis,quæ ratione minoris ætatis , vel eccleſiæ prohibet diuiſionē,ſeu alienationē abſq; cauſa, & decreto ſuperioris fieri,concurrit ēt prohibitio teſtatoris prohibentis ſimpliciter alienationē, ſeu diuiſionē fieri, tunc res nec alienari, nec diuidi poteſt etiā in caſibus aliàs à iure ꝑmiſsis,& cū decreto, vt voluit Cuma.in terminis in d.§.diui circa ſolutionē.d.l.2. C.de vſuc.pro emp.iuncto §.ſanctiſsimas in auth.de nō ali. aut permut. quē ſequitur ibi Alex.poſt Imo. qui dicit ita cōmuniter teneri:& idē tenet gl.notabilis cōmuniter à canoniſtis approbata in c.verum de cōdi.ap-
31 poſ.vt ibi per Io.And.Abb.& alios,quæ voluit, † q ſi eccleſiæ res donetur cum pacto,q nō poſsit alienari, illa nō poſsit alienari ēt ex cauſis alias à iure ꝑmiſsis, & cū decreto, ex quo vltra prohibitionē legis cōcurrit etiā alia prohibitio facta ꝑ pactū,vt ibi:ergo à fortiori hoc dicēdum eſt , quando vltra prohibitionem
32 legis interuenit prohibitio teſtatoris , † q̄ eſt fortior, maioriſq; roboris, quā ſit prohibitio de non alienādo,ſeu de nō diuidendo ex conuentione partiū facta, nā prima dominij trāſlationē impedit , & reddit actū contrariū ipſo iure nullum,ſecunda vero non, vt habetur in d.l.fin.C.de rebus alien.non alie.& in l.ea lege.C.de condic.ob ca.& in d.§.diui maximè per Ale.
33 & Imol.& facit id,† quod voluit Alex.in d.§. ſi centū poſt Ioan.de Imo. per illū tex. q ſi relinquātur centū eccleſiæ , vt inde emat fundum , fundus inde emptus nunquam poterit alienari,& ita ſequitur Ale. in d.§. diui in 3.col.& hoc non eſt ex alio, niſi quia per legatum ſic factum alienatio dicitur tacitè à teſtatore ꝓhibita: & propterea cum talis prohibitio concurrat cū prohibitione legis,& canonis generaliter, dicitur ēt in caſibus alias à iure permiſsis prohibita : & ratio
34 horū eſſe pōt, † nam quādo lex ſolū prohibet alienationē,ſeu diuiſionem fieri ratione minoris ætatis,pōt ad alienationē , ſeu diuiſionē ex cauſis à iure permiſſis, & cū decreto deueniri,& nō aliter, vt per totū. ff. de rebus eor.& C.de pręd ijs mino.& in c.j.in c.nulli, & per totū extra de rebus eccle. non alien. & not. in c.j.de reſtit.in integ.cum ſimilib.Ergo ad hoc,vt prohibitio teſtatoris,quæ in hoc par eſt prohibitioni legis,aliquid operetur vltra legis ꝓhibitionē, debet impedire alienationem etiam ex cauſa iuſta,& cum de-
35 creto, quamuis † aliqui,vt fuerunt Ioan.An.do.Ant. Abb.& nonnulli alij,qui idem, quod ſupra dictum ē, ſequuntur,limitent verum eſſe,niſi maxima,& vrgēs neceſsitas alienandi minori, ſeu eccleſiæ immineret, & non haberet alia bona , niſi rem prohibitam alienari,nā tunc res auctoritate ſuperioris,& cum ſolennitate requiſita alienari poterit per tex.in d.§.diui,& in l.pater in prin.ff.de lega.3. Non imminente igitur huiuſmodi magna neceſsitate,vt quia alia bona ſupſint, volunt etiā hi alienari non poſſe,ſeruanda. n.eſt lex,quā quis rei ſuæ impoſuit tempore, quo illam in eccleſiam,ſeu minorem tranſtulit,& maximè ex titulo lucratiuo.c.eleuterius.18.q.2.& hř in c.j.x.q.j.cū ſimi.Quinimmo plures,vt glo.Cardi.Bal.& plures alij, quos refert,& ſequitur Alex.in d.§.diui.in j.colu. voluerunt, q etiā ſi alia bona nō ſuperſint, tñ res prohibita à lege ſimul, & ab homine alienari non poſsit ex cā neceſſaria,& in caſibus aliàs à iure permiſsis,& ſic cū auctoritate ſuperioris alienari per pdicta. Et Alex. ibi reſpondēdo textui in d.l.pater,& in d.§.euictis dicit illa iura loq , quādo neceſsitas ꝓueniret ex facto, ſeu debito teſtatoris,qui nō potuit hāc prohibitionē facere ad præiudiciū,& in fraudē ſuorū creditorū, vt in d.§.diui:ſecus ergo eſſet,ſi neceſsitas ex facto,& debito eccleſiæ,ſeu minoris ꝓueniret ꝑ not. in d. c.verū,& per tex.in d.§. ſanctiſsimas.Præterea iura illa lo-

quuntur,

quũtur, quãdo eſſet ſimplex prohibitio teſtatoris, &
non legis:ergo aliud dicẽdum eſt, quãdo duplex ꝓ-
hibitio cõcurreret ꝑ prædicta, qa duo vincula magis
ſtringũt, quã ſimplex, auth. itaque C. cõmunia de ſuc-
ceſsio. & c. j. de tregua, & pace. Cũ itaque in terminis
noſtris diuiſio ſit & à lege, & à teſtatore prohibita, nõ
potuit ad eã etiam in caſibus aliàs à iure conceſsis, &
ſic ex cauſa iuſta, & cũ decreto ſuperioris deueniri, &
facta ipſo iure non tenuit. Quod autem fuerit prohi-
bita à teſtatore, patet ex verbis teſtamenti, & ꝙ fuerit
36 prohibita à lege, demõſtratur, quia † & ſi minor poſ-
ſit à maiore ad diuiſionẽ prouocari, non tamen à mi
nore, alioquin diuiſio eſſet ipſo iure nulla tanquã cõ
tra legis ꝓhibitionẽ facta d. l. inter omnes, & hoc vo-
luit glo. in d. l. j. §. ſi cõmunis, & eſt tex. ibiq; Bar. & alij
in d. l. ſi pupillorũ. ff. de rebus. eor. Nec præmiſsis ad-
37 uerſatur id, † quod habetur per Sali. & alios in l. iube
mus la grande in prin. C. de ſacroſan. eccle. & in l. pe.
C. de præ. min. & tãgitur ꝑ do. in d. §. diui, vbi minor,
qui à iure prouocare ad diuiſionem prohibetur, põt
ex cauſa iuſta prouocare, vt quia haberet ſociũ rixo-
ſum, vt volunt Ia. de Are. Cyn. & Bal. in l. j. C. ſi aduer.
trãſac. Bal. in l. j. ff. de rebus eo. doct. poſt Bar. in d. l. ſi
pupillorũ, & Alex. in conſ. 7. vol. 5. in 2. col. cũ ſimil.
Quia hoc procedit, quando quis eſſe ſimpliciter vel
à lege, vel à teſtatore prohibitus ꝑ prædicta, & ita ipſi
loquuntur, & nõ aliter, ſecus, ſi ab vtroque eſſe prohi
bitus, vt volunt communiter legiſtæ, & canoniſtæ, ne
mine ferè diſcrepãte, veluti ſupra oſtenſum fuit. ¶ Se
cundo & fortius probatur, diuiſionẽ non valuiſſe, &
ipſo iure fuiſſe nullam, & cõſequẽter denuò inter fra
tres æqualiter de omnibus bonis eſſe faciendã, arg. l.
maioribus C. cõmunia vtriuſq; iud. & l. ſi maior cum
ibi not. C. commu. diuidun. nam hæc diuiſio facta in
ter hos fratres fuit fundata ſuper indulgẽtia, & licen-
tia ipſi Ioanni Frãciſco ab illuſtriſsimo do. Marchio-
ne conceſſa, qui do. Ioannes Frãciſcus quoad effectũ
diuidendi veniam ætatis impetrauit, non obſtante di
ſpoſitione teſtatoris, vt in inſtrumento diuiſionis, &
in literis Marchionalibus continetur; quæ impetra-
tio veniæ, & indulgentia fuit ipſo iure nulla, & nulli⁹
38 momenti: Ergo † ſublato diuiſionis fundamẽto, diui
ſio corruit. l. egi tecũ ff. de excep. rei iudi. c. cum Pau-
lus j. q. j. & c. cum ceſſante de appella. & facit dictũ no.
Innocen. in c. fi. de procurat. quẽ ſequitur ibi Abb. in
39 penul. col. qui dicunt, ꝙ † qñ in actu auctoritas ſupe-
rioris nulliter, & minus legitimè adhibetur, actus cor
ruit, etiam ſi aliàs ſine tali auctoritate fieri potuiſſet.
40 Quòd autem ipſo iure fuerit nulla, probatur, † quia
fuit impetrata ætatis venia à dicto do. Ioanne Franci
ſco minore 20. anno, vt nobis præſupponitur: Ergo
impetratio fuit ipſo iure nulla, vt eſt tex. clarus in l.
omnes. C. de his, qui ven. æta. impetra. & ibi Bal. vbi ꝑ
forma, & cum clauſula decreti in maſculo requiritur
ætas annorum 20. & in fœmina annorum 18. & poſt
impetrationem veniæ requiritur, ꝙ corã iudice com
petenti de tali ætate probetur, alioquin impetratio
ipſo iure non valet: Ex prædictis igitur apparet, ꝙ im-
petratio indulgentiæ, & conſequenter diuiſio ſuper
ea fundata ipſo iure nõ valuit; Ex quibus infertur, qđ
iuramẽtũ ſuper tali diuiſione appoſitũ nõ firmauit di
uiſionẽ, nec ipſi minores diuidẽtes ad illius obſeruan
tiã tenẽtur, nã cũ ij fratres diuiſerĩt, præſuppoſito fun
damento licentiæ, & indulgentiæ principis valido, in
tentionis eorum fuit, velle iuramẽto ſtare, & diuiſio-
ni non contrauenire caſu, quo eſſent habilitati, & ha-
bilitatio valeret, vt ex verbis diuiſionis expreſsè con
ſtat; ergo ſecus dicendum eſt, ſi habilitatio, ſeu indul-
41 gentia non valuit, quia † iuramentum non ligat, niſi
quatenus ſit intentio iurantis, & non vltra c. humana
22. q. 5. c. quemadmodũ de iureiu. Bar. in l. queto...
ter locatorẽ. ff. locati, & eſt optima gl. in c. ne q...
q. 2. & dicit Pau. de Caſt. in conſ. 70. & Ale. in co...
42 volu. j. in penul. col. ꝙ † iuramentũ nõ ligat erra...
ad obſeruantiã, quia errans nõ conſentit l. ſi ꝑ erro...
ff. de iuriſd. om. iud. cum ſimilib. Cũ itaque hi fra...
errauerint ſuper hac habilitatione, quæ eſt totũ fun...
damẽtum diuiſionis, non debent ex ſuo iurame...
quomodocunque interpoſito ligari. ¶ Et ſi quæ...
concluſionẽ ſupra poſitã, tota difficultas conſiſt...
remouendo contraria, ex quorũ reſpõſione...
prædictæ concluſionis clarius eluceſcet. N...
igitur primo, ꝙ diuiſio fuerit facta cũ licẽti...
to illuſtriſsimi domini Marchionis: Quia p...
ſpondetur, ꝙ propter duplicem prohibitionem...
potuit etiam in caſibus aliàs à iure permiſſis, & cum
decreto fieri, veluti ſupra plenius fuit proba. Secũ-
43 do dici poteſt, ꝙ † non ſufficit decretũ, ſeu licentia ſu-
perioris in alienatione rei minoris, vel eccleſiæ, ...
ẽt fiat ex iuſta cauſa à lege approbata, & cũ ca...
gnitione apud acta, vt eſt tex. in l. minorũ, ibi...
C. de ꝑd. min. d. l. omnes. C. de his, qui ve. æta. ...
voluit gl. in l. 2. C. qñ decre. opus non eſt, iuncta...
per glo. in ſumma, & in c. ſine exceptione. ...
c. j. de reſtit. in integ. in. c. nulli de rebus eccle. ...
& in c. tua de his, quæ fiunt à præla. Sed inter hos fra-
tres diuiſio nõ fuit facta ex cauſa iuſta, nec ...
aliàs faciat diuiſionẽ inter minores eſſe permiſſam,
ſed ex illa generali, quæ omnibus generaliter conue-
nit, videlicet ex eo, ꝙ qs non eſt cõpellendus ſtare in
cõmunione, & ꝙ cõmunio ſolet excitare diſcordias,
iuxta d. l. fi. C. cõmuni diuidun. & d. §. dulciſsimis, ...
cauſa expreſſa cognita fuit apud acta, iudice ſedẽ...
tribunali, prout requiritur, ergo &c. Tertio poteſt re-
ſpõderi (præſuppoſito, ꝙ illuſtriſsimus do. Marchio
Imperatorẽ recognoſcat in ſuperiorem) ꝙ is nõ po-
tuerit derogare volũtati teſtatoris, ſeu illã tollere, vel
cõmutare, quæ ſit licita, & iuſta, & quam ...
44 ſpoſitione facere potuit, vt ſupra fuit prob. ...
enim nõ poteſt ciuitas, ſeu dominus ciuitatis ...
pã, aut Imperatorem recognoſcat in ſuperiorem ...
id eſt ſolius principis, vt in terminis voluit Bal. ...
gatũ. ff. de vſufr. leg. per tex. & ibi idem Bar. in l. ...
in prin. ff. de admi. rerũ ad ciui. perti. qui dic ...
ſe mẽti tenẽda, qa ſunt quotidiana, & habetur ...
lũ de Caſt. in d. l. teſtm̃. C. de teſta. Ergo cõceſſio ...
dulgentia illuſtriſsimi domini Marchionis nõ po-
tuit dictã diuiſionẽ validare contra legis, & teſtatoris
prohibitionẽ, & præſertim cum per diuiſionẽ præ-
ctã præfatus do. Aloyſi⁹ fuerit enormiter læſus, & ...
ea maxima inæqualitas ſaltẽ quoad bona p̄legata ...
ducta fuerit contra mentẽ expreſſam teſtatoris, ...
ti s̃. in primo dubio fuit oſtenſum: Et ſi illuſtriſsi-
do. Marchio ſciuiſſet inter dictos fratres diuiſio...
æqualiter fieri debere, & alterum ex eis, & præ...
dictum do. Aloyſium grauiter lædi debere, nõ c...
dendum, ꝙ is talem licentiam, & indulgentiam ...
ſiſſet, cum veriſimile ſit ipſum, prout dec...
principẽ, voluiſſe omnino legis, & teſtatoris ...
tionẽ, ex qua æqualitas, & dilectio inter fratres ...
uat, debere obſeruari, ar. d. l. teſtm̃ C. de teſt. ...
& iunctis præmiſsis. Vltimo, præſupponẽdo ſecũdũ
ea, quæ in facto proponũtur, ꝙ prædicti fratres ...
beri à iuriſdictione Marchionali, quia ſolũ Impera-
torẽ recognoſcunt in ſuperiorẽ, ſatis clara reſpõ...
45 apparet, ꝙ † ex quo talis diuiſio facta fuit cõtra ꝓhi-
bitionẽ teſtatoris, & legis, & abſq; decreto valido, ...
fuit ipſo iure nulla, vt in d. l. inter omnes, & no. ...
C. ſi adue. trãſa. iuncta l. ſi prædiũ. C. de præd. min.
46 † nõ ſufficit, diuiſionẽ, ſeu alienationem rei mi...

fieri ex cã iuſta, niſi fiat cũ decreto ſui iudicis interpo-
ſito cũ cãæ cognitione: nec ſufficeret decretũ iudicis
non ſuperioris, nam quoad interpoſitionẽ decreti pa
riũ ſunt, ꝙ fiat alienatio abſq; decreto, & ꝙ fiat cũ de-
creto non ſui iudicis, neq; in hoc iuriſdictio etiam de
conſenſu partium prorogari poteſt. d. l. ſi prædium, et
per canoniſtas in c. j. extra de reb. eccle. non alien.
ſubiatibus. 12. q. 2. ubi caſus, gl. no. in c. in venditio-
nibus. 17. q. 4. Bal. in l. j. C. de contr. emp. in j. & 2. q. &
in c. ſanè de foro compet. & ideo uidemus, quòd
mortuo epiſcopo, quamuis iuriſdictio epiſcopalis
tranſeat in capitulum, non tamen tranſit hæc decre-
ti interpoſitio, quia eſt de ſpectantibus ad ſedem epi-
ſcopalem, ut habetur in c. j. ne ſede vacan. per gloſſ.
Abb. & alios, & ex ijs, quæ glo. ibi uoluit, colligit ẽt,
quod mortuo epiſcopo, metropolitanus non põt au-
ctoritatem interponere in alienationibus rerum ec-
cleſiæ, & conſequenter eius iuriſdictio quoad decre-
ti interpoſitionem prorogari non poteſt, & faciunt
ea, quæ docto. plenè tan gunt in d. c. j. ¶ Non obſtat ſe-
cundum principale fundamentum, cui facilè reſpon
detur, nam abſq; decreto, & cauſa minor poteſt ad
diuiſionem prouocare duntaxat à maiore habẽte bo
na communia, non autem ab alio minore, a-
lioquin diuiſio eſſet ipſo iure nulla, nec ex ea domi-
nium transferretur, ut eſt text. in terminis in d. l. inter
omnes in tantummodo à maiore prouocãte, l. inter
pupillos de aucto. tuto. ubi eſt glo. quã Bal. dicit ſin-
gularem l. j. ff. de rebus cor. d. l. ſi pupillorum, ibique
doctores communiter in prin. & ita tenet gl. in d. l. j. §. ſi
communi eo. tit. de reb. cor. niſi factus maior expreſ
ſe, vel tacitè ratificaret, vt hr̃ in l. fi. & per totum C. ſi
maior factus alien. fac. rat. hab. Ergo à fortiori ſi ultra ꝓ-
hibitionem legis teſtator prohibuiſſet diuiſionem ĩter
duos minores, ea etiam cum decreto fieri non poſ-
ſet, prout ſupradiximus: Nec opitulatur validitati
diuiſionis, ꝙ fuerit facta ad prouocationem do. Ioã.
Franciſci, q iuris cenſura erat maior ꝑ veniam æta-
tis impetratam ad effectum prouocandi ad diuiſionẽ
cum talis impetratio fuit ipſo iure nulla ut ſupradictũ
fuit. ¶ Non obſtat tertium fundamentum de iuramẽ
to, in quo maior, quam in reliquis, difficultas conſi-
ſtit, tamen ſequendo concluſionem ſupra poſitam, il-
lud facillimode poteſt euitari, & ultra dicta in vlti-
mo fundamento, in primis obiectum ceſſat, præſup-
poſito, ꝙ in terminis noſtris duplex fuerit prohibi
tio diuiſionis, legis videlicet, & teſtatoris, qui duplici
ter prohibuit, vt dictum fuit, † ex quo. n. do. Aloy-
ſius minor ſimpliciter iurauit non contraueuire, iu-
ramentum remouet ſolum prohibitionem legis, &
remedium ætatis, quia facit minorem haberi pro
maiore, vt in d. auth. ſacramẽta puberum. C. ſi aduer.
vend. non autẽ excludit prohibitionem teſtatoris, niſi
ſpecialiter iuratum non contrauenire ratione minoris æ-
tatis, vel aliqua alia ratione, vel cauſa, vt uoluit Bar. in
d. auth. verſi. tamen ad vnum, quam ſententiam Paul.
de Caſ. ibi in lectura in 3. colu. dicit eſſe communem,
quamuis poſtea in repetitione contrarium tenuerit,
quem ſequitur Raph. & Moder. Peruſini ibi affirmãt
pluribus locis, & maximè in 13. col. hãc eſſe cõmu
nem opinionem, & dicunt per hoc limitari iura ca-
nonica in d. c. cum contingat, in d. c. licet mulieres, &
c. quamuis, quæ probant iuramentum appoſitũ
in contractu aliàs nullo, & inualido, & ex quo re-
rum dominium non transfertur, debere ſeruari,
quando poſſit ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ,
& non contra bonos mores naturales, nec contra
publicam vtilitatem principaliter, ut in dictis iuribus
cum ibi not. per ſcriben. quoniam debent intelligi,
& ita propriè loquunt, quando unica tantum, & ſim-

plex ꝓhibitio, ſeu unũ duntaxat impedimentũ eſſet
non aũt duplex: & ad ꝓpoſitũ facit id, qđ voluit Bal,
51 poſt glo. in l. fi. §. filijs aũt. C. de bonis, q̃ lib. † vbi filius
familias & ſi cũ iuramẽto, res, in q̃bus patri uſusfructꝰ
debeẗ, abſq; ↄſenſu paterno alienauerit, tñ poteſt cõ-
trauenire: Nec obſtat tex. in d. auth. ſacramenta pube
rum, quia habet locum, qñ contractus eſſet nullus ra
tione minoris ætatis, non aũt ratione defectus conſẽ
ſus patris: Ergo hoc idẽ, & fortius in illo caſu Bal. di-
cendum eſſet, quando fuiſſet filius familias minor, q̄
alienaſſet, & iuraſſet, tunc. n. duplex eſſet prohibitio
legis, una prohibens minorem poſſe alienare, & alia
prohibens filiũ familias poſſe alienare res, in quibus
patri vſusfructus debetur, abſq; cõſenſu patris, ut ibi
Et ideo quamuis per iuramentũ fuiſſet ſublata prohi
bitio ratione ætatis d. auth. ſacramenta, tamen nõ di-
ceretur ſublata prohibitio facta ratione defectus cõ-
ſenſus paterni, & hoc fuit de mente gl. in d. §. filijs au
tẽ in ver. voluntatẽ, licet illã s̃. in contrarium ponde-
rauerimus, quærit. n. in caſu propoſito, (qui eſt caſus
d. §. filijs. aũt, qui tex. loquiẗ de filiofamilias ẽt, mino-
re ut ibi, melius eſt. n. coarctare iuueniles calores) an
ſi filius cum ↄſenſu patris alienauerit, vel alienauerit
cũ iuramento alienatio ↄfirmeẗ. & in vtroq; caſu nõ
ↄfirmari reſpondet, deinde ſolum in caſu, quo cũ cõ-
ſenſu patris alienauit, mutat opinionẽ, & vult aliena
tionẽ ↄfirmari, ergo expreſsè innuit, ꝙ alienatio facta
cũ iuramento non confirmeẗ, qđ quidem non poteſt
eſſe ex alio, niſi qa tunc duplex ꝓhibitio legis aliena
tionẽ annullantis, vt s̃. concurrebat, & ita ſentit ibi
Bal. dũ dicit, ꝙ in d. auth. ſacramenta puberũ erat pro-
hibitio ætatis, ſed in d. §. filijs erat alia ꝓhibitio, uide
licet vltra ꝓhibitionem ætatis: & ꝓpterea ibi ulterius
infert, ꝙ ſi filius alienaſſet, & iuraſſet cũ conſenſu pa-
tris, tunc poſt mortem patris deberet alienationẽ ſer
uare, & iuramentũ ſuũ valeret, ergo innuit, ꝙ loquiẗ
in filio minore, qm̃ filius maior, qui de conſenſu pa-
tris alienat ẽt abſq; iur̃o, tenetur alienationi ſtare, ut
ibi eſt tex. cũ gl. & Paul. de Caſ. ibi inquit, ꝙ Bal. & An
gel. addas tu, & Salic. tenent, ꝙ iuramentum filij, de
quo s̃. ẽt de iure canonico non valet, nec ad illius ob
ſeruantiam filius tenetur, qa p̄ſtitum eſt ↄ̃ prohibitio
nẽ illius legis, & iuramentũ ſolũ remouet obſtaculũ
prohibitionis legis factæ ratione ætatis: à qua opinio
ne Paulus ibi dicit non eſſe in conſulendo receden-
dum ꝑ illorũ auctoritatem, q̃ verba ſunt ad propoſi
tũ noſtrum valde notanda. ¶ Confirmãtur p̄dicta ex
52 ijs, † q̃ volunt gloſſæ in l. 2. C. de reſcin. vendi. & in ca.
cũ cã de empt. & vend. in hoc cõmuniter approbatæ,
ut aſſerit Alex. in l. ſtipulatio hoc mõ in 3. limitatione
ff. de verb. obl. qui dicit, ꝙ in prædicta difficile eſſet cõ
tra auctoritatẽ illarum gloſſarum obtinere, quę volũt
ꝙ ſi minor rem vendat, & fuerit læſus ultra dimidiã
iuſti pretij, quo caſu duplex ei remedium daretur, pri
mum ratione ætatis uidelicet vel nullitatis, vel reſti-
tutionis in integrum ſecundum diuerſitatem caſus,
vt habetur in d. auth. ſacramenta, & in d. c. j. de reſtit.
in integ. ſecundum ratione læſionis, videlicet petendi
contractum reſcindi, vel iuſtum pretium ſuppleri d. l.
2. d. c. cum dilecti, & d. c. cum cauſa, ſi ipſe minor iu-
raſſet non contrauenire, dicunt gloſſæ, ꝙ per iuramẽ
tum ſolum excluditur remedium ætatis, & nõ reme
diũ enormis læſionis, & ideo poterit, non obſtante iu
ramento, contrauenire & petere contractum reſcin-
di vel iuſtũ pretium ſuppleri, quam ſententiam illarũ
gl. legiſtæ in d. l. 2. ma gis communiter ſequuntur, ut
ibi per Barto. & Bald. poſt Nicol. de Math. idem-
que ſequitur Ioan. de Imol. in d. capitu. cum con-
tingat in 6. colum. & ibi Hoſtien. & optimè pro opi.
53 illarum gl. facit l. j. C. ſi maior fac. alien. rat. hab. ubi † ſi
minor

minor factus maior alienationẽ factã abſq; decreto,
& ſic ꝯ legis ꝓhibitionẽ, pro minori pretio, q̃ ſit dimi
dia iuſti pretij, ratificauerit, & promiſerit non ꝯueni
re, ex hac ratificatione, & promiſſione ſolum dr̃ ſu-
blatum remedium ætatis, & prohibitionis legis, quo
venditio nulla dici poterat, non aũt remediũ d. l. 2. C.
de reſcind. vendit. cum ſimilib. Et ſi hoc verum eſt,
prout eſt pro vero tenendum, ſequitur, ꝙ à fortiori
idem eſt concludendum in caſu noſtro, in quo plura
concurrebant, hoc eſt prohibitio legis ratione mino
ris ætatis, & prohibitio teſtatoris non modò ſimplex
ſed duplex ut ſæpe dictum fuit, q̃ prohibitiones per
ſe ſeparatim reddunt diuiſionẽ nullã, & impediunt ex
ea dominium transferri, vt ſ̃. dictum eſt: concurrebat
ẽt enormis læſio, ut in facto præſupponitur: Si igif in
caſu gl. d. l. 2. & d. c. cum cauſa, in quo, remoto impe-
dimento nullitatis, per iuramentum ꝯctus adhuc fir-
mus, & ĩ ſe ualidus remanet, poteſt ratione enormis
læſionis veniri ꝯ contractum, vt reſcindatur, vel iuſtũ
pretium ſuppleatur. d. l. 2. & d. c. penultimo, quãto ma
gis hoc erit admittendum in caſu noſtro, in quo cõ-
tractus erat nullus, & inualidus ex capite prohibitio-
nis legis, & ex capite prohibitionis teſtatoris? & quã-
uis per iuramentum fuerit ſublatum alterum obſta-
culum nullitatis prouenientis ratione ætatis, tamen
ex quo adhuc ſupereſt aliud obſtaculũ nullitatis pro-
uenientis ratione prohibitionis teſtatoris, poterit cõ
54 tra diuiſionẽ ex illo alio capite veniri, qm̃ † facilius
impugnatur id, quod eſt in ſe nullũ, q̃ qđ eſt in ſe vali-
dum arg. l. j. ff. de fer. cũ ibi not. & in cle. j. de re iudic.
in c. j. & in c. inter cæteras eod. tit. & tanto magis cũ
in hoc caſu concurrat ẽt ænormis læſio, nã quando
ſunt duę prohibitiones, quarum quęlibet de per ſe ad
actum impediendum ſufficit, ſublata una, & non alte
ra, actus nihilominus impeditur. l. ſi ĩ area, ibiq; Paul.
de Caſt. ff. de ſeruit. vrba. p̃dio. ¶ Secundo principali-
55 ter reſpondetur, ꝙ † quamuis etiam iuratum eſſet nõ
contrauenire aliqua ratione, vel cauſa, adhuc poſſet
in caſu noſtro ꝯueniri, q̃a licet Bar. & doc. magis cõ-
muniter in d. auth. ſacramenta, & in d. l. 2. dicant, ꝙ
qñ minor ſic iurauit, non poſſit contrauenire, quan-
do contractus eſt inualidus rõne ætatis, & alia ratio-
ne, tñ hoc verum eſſe poteſt, quando vltra impedimẽ-
tum ętatis concurreret aliud impedimentum, quod
non redderet contractũ nullum, ſed annullandum, vt
in caſu. gloſ. in d. l. 2. in d. c. cum dilecti, & in d. c. cum
cauſa, q̃ propriè in hoc caſu loquuntur, ſed quando
vltra impedimentum ætatis, ꝯcurreret aliud impedi-
mentum, quod redderet contractum ipſo iure nullũ
vt eſt prohibitio teſtatoris, & p̃ſertim duplex, ſecus eſ
ſet, ut ex p̃dictis conſtat, & maximè ex ijs, q̃ habentur
in d. l. fi. §. filijs autem cum ſimilib. Vel conſiderandũ
eſt, ꝙ aut minor iurauit non cõtrauenire expreſsè ra-
tione minoris ætatis, nec aliqua alia ratione, vel cau-
ſa, & tunc procedat dictum Bar. & aliorũ, de quibus
ſ̃. ex quo. n. expreſſit de minori ętate dicendo ulteri⁹
nec aliqua ratione, vel cauſa intentionis iurantis fuit
velle non ꝯuenire etiam ratione alterius impedimen
ti, vltra impedimentum ętatis, ut illa verba aliqua ra-
tione, vel cauſa aliquid operentur iuxta l. ſi qñ. ff. de le
gat. j. Aut iurauit ſimpliciter nõ ꝯtrauenire aliqua ra-
tione, vel cauſa, non exprimendo ratione minoris æ-
tatis, & tunc ꝑ iuramentũ ſolũ dicef ſublatũ impedi-
mẽtũ minoris ętatis, cùm de eo p̃cisè non fuerit ex-
preſſum, non autem dicetur excluſum remediũ enor
mis lęſionis, vel aliud, ex quo actus annullari poterat
quoniam per hoc iuramentum generaliter pręſtitũ
non cenſetur cogitatum de enormi lęſione, nec de
alio impedimento annullatiuo, ſed ſolum de ętate,
vt not. declarat Abb. ex cuius dictis hęc diſtinctio col

ligitur in d. c. cum contingat in 16. col. verſ. no...
ſus de iureiur. cuius verba non poſſent nobis ...
inſeruire, quàm faciant: & ita poteſt intelligi, & ...
ri dictum Antonij de But. ibi in 4. caſu, nec ...
lunt Bar. & alij in d. auth. ſacramenta, & in d. l. 2. ...
rum verba rectè conſiderentur, quoniam in caſu ...
pradicto loquuntur: Vel ſi hoc in caſu diceretur ...
ſublatum impedimentum enormis læſionis ...
56 pedimentum ætatis, † non tamen diceretur ...
aliud impedimentũ nullitatis aliunde prouenien...
quàm ab ætate, & ab enormi læſione, vt à ...
ne teſtatoris ſimul cũ prohibitione legis ...
te, quoniam à tali ꝓhibitione teſtatoris, ...
gem rei ſuæ impoſuit non poteſt diſcedi ...
cuius iuſtiſſimæ cauſæ etiam in caſibus ...
permiſſis, & cum authoritate, & decreto ...
d. §. ſanctiſſimas in auth. de nõ alienan. & in ...
tum ĩ prin. ibiq; Ioan. de Imol. & Alex. poſt ...
§. diuidi: iniquum. n. eſſet, ꝙ teſtator, qui han...
rei ſuæ appoſuit, prohibendo vltra prohibiti...
gis rei ſuæ diuiſionẽ, vel alienationem, cùm ...
taſsè illam non fuiſſet relicturus, per iuramen...
lius, cui reliquit, fraudaretur, eiusq; diſpoſitio ...
deretur, quod non eſt dicendum arg. c. ...
q. 2. & not. in c. j. 10. q. j. & probatur in d. l. ...
& in d. §. ſanctiſſimas iuncta l. in re mandata C. man-
dati. Et ideo per tale iuramentũ generale, & ...
quo quis iurauit non contrauenire aliqua ratione,
vel cauſa, minor quidem non poterit contraue...
ratione minoris ætatis, vel enormis læſionis, vt ...
per Bar. in d. auth. cum ſimilib. ſed bene poterit c...
trauenire ratione prohibitionis factæ à teſtatore, ...
quia iuramentum ad hunc caſum non extendit, ...
niam iurans hanc intentionem habuiſſe non vi...
vt ſenſit Antonius de But. in d. c. cum conting...
caſu, & Abbas ibi in 16. col. ibi nonus caſus, & ...
57 d. §. filijs autẽ, ibiq; Bal. † & Paul. de Caſt. & ...
tium, & præcipuè iuramentum non opera...
eorum intẽtionem l. in hoc iudicium. §. j. ...
ni diuidun. cum ibi not. l. non omnis ff. ſi ce...
cum ſuper abbatia de offi. delega. cum ſimili...
quia ultra prohibitionem legis interuenit pro...
58 teſtatoris diuiſionem prohibentis, † quæ pro...
ex quo facta fuit minoribus dicitur ueſtita fau...
tatis, & teſtamẽti, ut dixit Baldus in l. quoties ...
C. de fideic. & iõ quãuis minor, q̃ cũ iuramẽto ...
nõ poſſit ꝯ iurm̃ ſuũ venire reſpectu ætatis, & ...
mis læſionis quoad id, qđ ſuum fauorẽ, ſuamque ...
litatem principaliter continet, poterit tamen con...
uenire propter prohibitionem teſtatoris, quæ ...
cum prohibitione legis concurrit, quia hoc etiam ...
uorem teſtamenti continet, vt ibi per Bal. ſicut ...
59 mili dicimus de prælato, † qui ſuper alienatione ...
eccleſiæ iurauit non contrauenire aliqua ratione ...
cauſa, nam licet ipſe non poſſit contrauenire ...
ne ſui intereſſe, & utilitatis propriæ, tamen po...
trauenire ratione intereſſe, & vtilitatis eccle...
voluit Abb. in c. 2. de iureiuran. in vlti. col. ...
lex. in l. qui Romæ. §. duo fratres in 42. col. ...
ff. de verb. oblig. & eſt optima gloſ. in c. ſi quis, ...
Abb. de reb. eccle. non alien. & in c. j. in ver. ...
60 de reſtit. in integ. lib. 6. Præterea ex quo † illud ...
mentum per hæc verba generalia iurauit non con...
uenire aliqua ratione, vel cauſa adijcitur diſpoſ...
ni ſpeciali, & ſaluat ratione recti ſermonis pot...
quid operari, uidelicet ꝙ nõ poſſit ꝯueniri ꝑ ...
rẽ ætatẽ, vel ob enormẽ læſionẽ, & hi ſũt ꝓprie ...
ni huius iuramẽti, vt p̃ſupponũt Bar. & alij ĩ d. au...
cramẽta, ĩ d. l. 2. & oẽs in d. c. cũ cã, & in d. c. cũ co...
gat: Ergo nõ dẽt iuramentũ ita ĩterpoſitũ egred...
mino...

minos diſpoſitionis particularis, vt extẽdatur ad ca-
ſum illum. ꝙ non poſſit contraueniri propter prohi
bitionem teſtatoris ſupradictam, cum hic caſus non
ſit connexus, neq; cohærens, ſed ſeparatus à caſu æta
tis, & enormis læſionis, & hoc per tex. in l. ſi de certa.
C. de tranſa. iunctis not. per gloſ. in c. accuſatus in ver.
ſ. dicari de hæreti. in 6. ex qua ſm Alex. in d. §. duo fra
tres in 13. colu. colligitur, † ꝙ clauſula generalis nõ
extenditur terminos diſpoſitionis ſpecialis, quando
id, de quo quæritur, diſpoſitioni præambulæ nõ co-
hæret, neque eſt connexũ, & ſalua ratione recti ſer-
monis poſſet aliquid ſm terminos diſpoſitionis ope
rari, ſecus, ſi id, de quo quæritur, cohæreret, eſſetq; cõ
nexum. Et ad propoſitũ bene faciũt ea, quæ habẽtur ꝑ
dom. doct. in d. l. quæro §. inter locatorẽ ff. locati,
& per Abb. in c. quintauallis in 12. colu. de iureiuran.
Poſtremo prædicta confirmantur, conſiderando,
quod ad hoc, vt in caſu noſtro ad diuiſionẽ deueniri poſ
ſet, requirebatur ętas ſaltẽ maior 20. anno. tàm ex di-
ſpoſitione iuris annum 25. requirentis, quàm ex men
te teſtatoris, qui prohibuit diuiſionẽ fieri, niſi dom.
Aloyſius annum peregerit: Et quamuis ſatis ſit, ꝙ
maior ætas ex iuris diſpoſitione reqſita interueniat,
& ſufficiatur fictè, hoc eſt per iuramentũ, quod fa
cit minorem eſſe maiorem, vt in d. authent. ſacramẽ
ta puberum cum ibi not. tamen † maior ætas requi-
ſita ex mente teſtatoris debet verè, & propriè, nõ au-
tem fictè interuenire, quoniam in dubio vbi fit men-
tio de maiori ætate, intelligitur de vera, & ꝓpria æta
te, non autem de illa, quæ ex fictione legis in
ducitur præſertim in materia alienationis, vt in l.
eos. ſina. C. de his, qui ven. ęta. impetra. qa † ver
ba ſimpliciter debent intelligi naturaliter, & non ciuili
ter, vt notatur in l. gallus. §. & quid ſi tantum ff. de li.
& poſtum. l. fideicommiſſum in prin. ff. de condit. &
demonſt. l. is cui §. j. ff. de legat. 2. glo. in c. placuit il 2.
... in c. ſuſceptum de reſcript. in 6. Et ideò vt ꝓ-
hibitio teſtatoris, quę vltra diſpoſitionem iuris com
munis expoſcit ętatẽ maiorem, aliquid vltra diſpoſi
tionem iuris operetur argum. l. ſi quando in princ. ff.
de legat. j. debet intelligi de ętate maiori 20. anno ve-
ra, & propria argumẽto l. nõ aliter ff. de legat. 3. & iux
ta ... l. voluntatis q̃ſtio. C. de legatis: ergo propter
iuramentũ domini Aloyſij quamuis diuiſio fictione
iuris cenſeatur facta à maiore reſpectu ętatis, quę à le
ge requiritur, tamen nõ dicetur facta à maiore reſpe-
ctu ętatis, quę ex mente, & voluntate teſtatoris requi
ritur, quoniam † fictio legis habet locum ſolum
in caſu ſuo, & ſtrictè intelligit, nec de caſu ad caſum
extenditur l. mulieri, & titio ff. de condit. & demonſt.
l. ... anius, & ibi Bar. ff. de fideiuſſo. & idem Bar. in l. j. §.
... falcid. ff. ad l. falcid. Et ſic ratione iuramenti do.
Aloyſij licet ipſe maior cẽſeatur reſpectu ętatis, quã
lex requirit, hoc tñ ad ętatẽ maiorẽ, q̃ ex diſpoſitio-
ne teſtatoris eſt neceſſaria, nõ extẽdetur. ¶ Et ex his
eſt ſublatum vltimũ fundamentũ pro parte cõtra-
ria adductũ, cui aliter quoq; poteſt reſponderi, nã po-
ſito abſque veri pręiudicio, diuiſionem fuiſſe iuramẽ
to firmatam, tamen † ex quo pręſupponitur, dom.
Aloyſium fuiſſe enormiter lęſum, ipſe poterit, ſaltẽ
petita, & impetrata abſolutione, contrauenire
ratione minoris ętatis cum enormi lęſione concur-
rente, & † hęc erit ſufficiens cauſa ad impetrandum
abſolutionem, vt voluit Abb. in dicto c. cum cauſa ĩ
fine, qui ſubdit in maiore ſecus eſſe per not. in di-
cto c. cum cauſa, & in d. l. 2. C. de reſcinden. vendi. niſi
maior fuiſſet enormiſſime lęſus, idẽ. n. quoad hoc in
maiore operarẽt enormiſſima lęſio, quod in minore
ſimplex enormis lęſio operatur, & idẽ tenet Abb. in
d. c. cum contingat poſt dom. Anto. pluresque alios,

quos ipſe allegat in 14. colum. dicens hanc opinio-
nem eſſe veriorem, & æquiorem, & iſtud voluit Bal.
quem ſequitur Paul. de Caſtr. in l. pactum in j. quæſt.
C. de collat. Et ita poſt Petr. de Anchar. in c. canonũ
ſtatuta in 11. queſt. princip. de cõſtitut. expreſsè tenet
Alexan. in l. ſtipulatio hoc modo in 3. limitatione ff.
de verbo. obligat. ꝙ interueniẽte enormi leſione mi-
nor cum effectu ſuo iuramento non ligetur, quia
poterit contrauenire petita prius, & obtenta abſolu
tione: Nec obſtat text. in d. authent. ſacramenta, in di
cto c. cum contingat, in dicto c. licet, & in dicto c. quã
uis, quia hæc iura non loquuntur, quando adeſſet
enormis lęſio cum lucro alterius, & dicit Alexan.
ita iura pręallegata debere declarari, & limitari. Præ-
terea illa iura excipiunt caſum doli, ergo locum nõ
habebũt, qñ iurãs fuiſſet enormiter læſus, nã ſaltẽ re
67 ipſa diceret dolo deceptus, & † dolus re ipſa æquipa-
ratur dolo ex propoſito l. ſiquis cum aliter ff. de ver-
bor. obligatio. & ita reſpondent Abbas in dicto c.
cum cauſa in fin. ver. & in dicto c. cum contingat, &
Alexand. in d. 3. limitatione, & ideò abſolutio pe-
ti poterit iuxta not. in c. debitores, & in c. j. & in cap.
ſi vero de iureiurand. quoniam iuramentum non
debet eſſe iniquitatis vinculum cap. & ſi Chriſtus de
iureiurand. & cap. cum inter cętera 22. quæſt. 4. & ad
propoſitum facit id, quoad volunt doctor. magis
communiter in c. quintauallis de iureiurand. vt ibi
per dom. Anton. & Abb. in 12. colum. qui affirmat
hanc eſſe communem opinionem, & plura addu-
cit, quæ nobis inſeruiunt, & Bartol. in l. ſocieta-
tem §. arbitrorum ff. pro ſocio, qui omnes conclu-
68 dunt, ꝙ † ſi compromittentes per verba etiam præ-
gnantia iurarunt ſtare laudo, illique non contraue-
nire, & contingat quem ex laudo fuiſſe enormiter
lęſum, is poterit contrauenire, non obſtante iura-
mento, quia iuramentum ex propoſito iurantis non
extenditur ad caſum, quando enormis lęſio contin-
geret, quo caſu dolus ſaltem re ipſa dicitur intereueni
re, qui dolo ex propoſito æquiparatur, vt ſupra: &
ideò in hoc caſu non vendicat ſibi locum text. in d.
authent. ſacramenta cum alijs pręallegatis, quia iu-
ra illa generaliter, & indiſtinctè caſum doli excipiũt:
& optimè faciunt ea, que plenè examinat Abbas in
diſputatione ſua incipien. Stante ſtatuto in 15. & 19.
colum. qui, relatis verbis Anton. in dicto c. cum
contingat in 4. caſu, & Petr. de Anchar. in dicto c.
canonum ſtatuta, videtur in hac opinione perſiſte-
re, ꝙ minor ratione enormis læſionis poſſit, prius
impetrata abſolutione, ſeu relaxatione à iuramen-
to, contrauenire, etiamſi iuraſſet non contraueni-
re aliqua ratione, vel cauſa, & ita vult etiam ipſe
Abbas in conſil. octauo in 2. volum. idemque ſen-
tit Anton. de Butr. in conſil. 45. & Alexan. in con-
ſil. 89. incipien. Viſo puncto, & inſtrumentis in vl-
ti. colu. vol. 2. Cald. in conſil. 8. ſub titu. de iureiu-
rand. incipien. duæ puellæ, Abbas in conſil. 71. inci-
pien. quinque dubia in vltim. colum. in fin. & Cu-
ma. in conſil. 180. videtur prima fronte. ¶ Ex qui-
bus omnibus videtur concludendum, ꝙ teſtator
voluerit ęqualitatem penitus debere inter filios ſuos
ſeruari, nec voluiſſe vnum habere plus, & alium
minus, ſed inter eos diuiſionem æqualiter fieri iux-
ta l. maioribus. C. communia vtriuſque iudic. ꝙ di-
uiſio inter eos facta ipſo iure nulla fuerit, & talis,
ac ſi nunquam fuiſſet facta, & ideo iterum eſt de om-
nibus bonis paternis facienda æqualiter, vt fuit mẽs
præfati domini teſtatoris. Et ita in his duobus dubijs
ſupra propoſitis de iure magis cõcludẽdũ eſſe viſum
fuit. Laus Deo.

## ADDITIO.

AD fauorē Illuſtris domini Ioannis Franci
ſci adhuc allegatur, quod dominus Aloy
ſius nō poſſit quicquā à domino Ioanne
Frāciſco petere reſpectu prælegatorum,
quoniā aut mater illorū non acquiſiuit aliquid im-
mobile, & tūc vltra p̄legata teſtator nihil voluit do-
mino Aloyſio deberi, & conſequenter hoc caſu vo-
luit portiones p̄legatorū inter ipſos fratres eſſe inæ-
quales, ergo hoc in caſu eſt iſta inæqualitas ſeruanda
ex voluntate teſtatoris, q̄ vt lex eſt ſeruanda. §. diſpo-
nat in authent. de nuptijs: aut mater acquiſiuit vſque
ad dictā ſummā quatuor milliū, & pro adæquatione
partis dicti domini Aloyſij id, quod fuit acquiſitum,
debet ipſi domino Aloyſio aſſignari, quia teſtator ar
bitratus fuit portionē illius eſſe minorē in dicta ſum-
ma adeo, ꝙ facta aſſignatione prædicta dom. Aloyſi⁹
nihil vltra a dicto do. Ioanne Frāciſco petere poteſt:
Aut mater acquiſiuit vltra dictā ſummam quatuor
milliū, & tunc facta aſſignatione do. Aloyſio de qua-
tuor millibus, reliquū eſt inter ipſos fratres æquali-
ter diuidendū adeo, ꝙ do. Alyoſius nihil vltra petere
pōt à do. Ioan. Franciſco, et ſi portio prælegatorū il-
lius eſſet alio reſpectu maior portione dicti do. Aloy-
69 ſij, quoniā † de iure pater pōt vni filio plus prælega-
re, & alteri minus, quamuis quoad inſtitutionē ipſos
pariter, & æquis portionibus inſtituiſſet, vt colligit
ex ijs, quæ habentur in l. cū pater §. euictis, maxime p̄
Raph. Cuma. ff. de lega. 2. & l. ſi qua cū ibi not. C. fami.
herciſ. Hæc ſunt, quæ prima facie ad fauorē dicti do.
Ioan. Franciſci multū facere videntur. ¶ Quibus nō
obſtātibus, arbitror cōtrariū de iure poſſe attentari,
ꝙ etiā in caſibus propoſitis, vt æqualitas inter ipſos
fratres ſeruetur, quā do. Teſtator voluit omnino ſer
uandā eſſe, vt aliàs ſupra proximè plenius fuit cōclu-
ſū, do. Aloyſius poterit illud petere, in quo portio p̄-
legata do. Ioanni Franciſco excedit portionē præle-
gatam ipſi do. Aloyſio ad effectū, vt eorū portiones
ſint æquales, quamuis teſtator aliter fuerit arbitrat⁹,
quā veritas ſe habuerit, quia in arbitrando veriſimili
70 ter decipi potuit, † & iuris p̄ſumptione quiſq; pater
familias pōt de facultatib⁹ ſuis amplius, quā in ijs ſit,
ſperare. §. in fraudē Inſti. qui, & ex q̄bus cau. manum.
nō poſſ. & ſi verba teſtatoris in caſu noſtro benè cōſi
derentur, ipſe voluit pœnitus ſtandum eſſe ſuo arbi-
trio, & voluntati in adæquando, & æſtimando por-
tiones prælegatas filijs ſuis, an vna eēt maior, vel mi
nor altera, & in quantum vna aliam excederet, ſed
voluit recurrendum eſſe ad arbitrium boni uiri, vt
probatur ex illis verbis teſtamenti, quam portionem
71 do. teſtator arbitratus fuit eſſe minoris pretij, † quæ
verba important arbitrium boni viri, hoc eſt ſecun-
dum ꝙ poſſet bonus vir arbitrari caſu, quo in arbi-
trando do. teſtator fuiſſet in magno deceptus, arg. l. ſi
deicōmiſſa. §. quanquā. ff. de lega. 3. & ibi glo. in ver. vi
rū, l. vtrum. §. cum quidam. ff. de re. dub. l. thaiſ. §. ſoro-
re, & l. fideicommiſſaria. ff. de fideicommiſ. liberta. &
eſt tex. not. in l. ſi libertus ita. ff. de oper. liber. l. verba,
& ibi Bar. ff. de alim. & ciba. lega. & habetur per Ro-
ma. in rub. de arbit. in 22. colu. Ex quibus conſtat, ꝙ
teſtator voluit omnino inter ipſos fratres æqualita-
tem debere ſeruari, & hanc fuiſſe illius mentem, &
72 † in arbitrando, an vna portio eſſet maior, vel mi-
nor altera, ꝙ non ſit ſtandum pęnitus ęſtimationi, &
iudicio ipſius, ſed alterius boni viri, & ſic iudicis arg.
l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. obliga. caſu, quo
ipſe in arbitrando in magna quantitate fuiſſet dece-
ptus d. l. ſi libertus cum ſimilibus: & ideo infero, ꝙ
73 † eo caſu, quo mater nihil immobile acquiſiuiſſet,
adhuc ipſi domino Aloyſio tantum in diuiſione aſſi
gnari debuiſſet, quantū habuiſſet, facta prędicta [illegible]
ſitione per matrem, quoniā ſi teſtator ſciuiſſet [illegible]
eſſe acquirendum, aliud fuiſſet domino Aloyſio [illegible]
gaturus, ꝙ non minus eo fuiſſet, pro æqualitate [illegible]
filios conſeruanda & hoc arg. tex. in l. precia [illegible]
deicom. & not. in l. tale pactū in fi. ff. de pactis. Si [illegible]
teſtator interrogatus fuiſſet, an vellet p̄ conſeruanda
æqualitate inter ei⁹ filios, ꝙ caſu, quo nihil immobi-
le eēt à matre acquiſitū, do. Aloyſius vltra portionē
ſibi prælegatā deberet aliquid habere p̄ adæquatio-
ne ſuæ partis, profectò ſe ita velle reſpondiſſet [illegible]
mo tam ſupinus eſſet, qui contrarium dic[illegible]
quin deſideriū, & profeſſio ipſius teſtatoris [illegible]
aduerſarentur, quod non eſt credendum [illegible]
ad ea. ff. de condit. & demon. & l. profeſſio [illegible]
ner. patrimon. lib. 10. ſed quoniā do. teſtator [illegible]
mo habuit aliquid immobile debere acquiri [illegible]
ſatis ampliſſimis redditibus ſui patrimonij [illegible]
tabat debere per eius vxorē cumulari, cui [illegible]
& adminiſtrationē totius patrimonij reli[illegible]
inter alia poſſet patrimonium augere, & [illegible]
etiam vltra quatuor millia ducatorum ac[illegible]
ex verbis teſtamenti ſatis bene colligit, ideo [illegible]
ī hoc caſu nō p̄uidit domino Aloyſio, quod [illegible]
ſet, ſi aliter putaſſet, ob ęqualitatē cōſeruandam p̄
prędicta. Secundo conſiderando caſum, quo ma
ter acquiſiuiſſet aliquid immobile, cuius valor [illegible]
quatuor millia exceſſiſſet, de quibus erant ipſi do[illegible]
no Aloyſio danda quatuor millia pro adęquatione
ſuę partis, quā teſtator in dicta ſumma minorem [illegible]
arbitratus fuerat, vt in obiectione facta ad fauorem
dom. Ioannis Franciſci dicitur, adhuc videtur c[illegible]
dendum, ꝙ etiam in hoc caſu, ſi portio dom. Io[illegible]
Franciſco prelegata fuiſſet longe maior portio[illegible]
ſius domini Aloyſij, quàm teſtator arbitratus fui[illegible]
vltra quatuor millia data. & aſſignata dom. Alo[illegible]
ac vltra grauamen ſoli dom. Ioanni Frāciſco [illegible]
ſitū reſtituendo dotes maternas, ipſe dom. [illegible]
poſſet petere a do. Ioanne Franciſco omn[illegible]
pro adęquatione ipſarum partium require[illegible]
niam voluit duntaxat debere do. Aloyſio [illegible]
quiſitis vſq; ad quatuor millia, quia credidit, [illegible]
bitratus fuit partem ſuam eſſe in dicta ſumma [illegible]
rē, ergo ex identitate rationis in dicto teſtamento [illegible]
preſſæ ſi teſtator ſciuiſſet, & arbitratus fuiſſet [illegible]
do. Aloyſij eſſe lōgè minorē, vtiq; voluiſſet, & [illegible]
ſuiſſet ipſum plus cōſequi, & p̄cipere debere [illegible]
p̄ Ioan. de Imol. in l. fin. ff. de iure deli. qui per [illegible]
voluit, ꝙ † quādo ratio diſpoſitionis eſt in Teſtamen-
74 to expreſſa, ex ea poteſt argui de caſu ad caſum [illegible]
tem eandem, vel ſimilem rationem. Secundo con[illegible]
dero, ꝙ relictum factum de quatuor millibus [illegible]
rendis ipſi dom. Aloyſio dicitur eſſe factum ſub [illegible]
do, videlicet, vt ſeruetur æqualitas inter ipſos [illegible]
vt ibi pro adæquatione ſuæ partis, quam mino[illegible]
eſſe arbitratus fuit, † quæ verba important [illegible]
75 ad tradita per Bar. in l. quibus. §. termilius [illegible]
ver. quid de dictione pro ff. de cond. & dem[illegible]
ijs, quæ habentur in l. lucius ff. alim. & ciba[illegible]
modus non dicitur adiectus ſimpliciter in [illegible]
76 dom. Aloyſij, cui fuit factum prælegatum, [illegible]
ſu modus importaret cauſam impulſiuam, [illegible]
citur adiectus in fauorē dom. Ioannis Franciſci [illegible]
tipliciter, primo q̄a intereſt ipſorum fratrū æqua[illegible]
tem inter eos ſeruari tū ratione euitandæ, & to[illegible]
inuidiæ inter eos iuxta no. in l. cū pater. §. euictis [illegible]
leg. 2. tū etiā vt occaſio diſcordię, & altercatio[illegible]
ter ipſos fratres tollat ad l. cū oportet. §. ſin aute[illegible]
ver. C. de bon. q̄ li. quo caſu talis mod⁹ importa[illegible]
ſ. ī finalē, vt p̄batur. in l. titio cētū in prin. ff. de co[illegible]
demo[illegible]

… cõtion. & ꝑ Bar. & alios maximè Paul. de Caſt. ibi, & in d. l. §. termilius: ſed † modus adiectus in fauorẽ etiã alterius, quã legatarij operatur, ꝙ legatum quãdoq; minuatur, ſi contingat modũ, & ſic cauſam finalẽ recipere diminutionẽ, item ꝙ legatum augeatur, ſi cõtingat talem modũ augeri, vt not. voluit Bar. in d. l. lucij. ff. de alim. & ciba. lega. in 1. oppoſit. per tex. in d. l. ſi cẽtũ in prin. † cauſa enim finalis diſpoſitionis facit diſpoſitionẽ modo in totũ tolli, vt in l. demonſtratio §. 1. ff. de cõdit. & demõſtra. & l. 1. C. de falſa cauſa, adiec. lega. & modo minui, vt in l. fi. ff. de hæred. inſti. ſi contingit cauſam in totũ, vel ꝑ parte falſificari, er go dicendũ eſt, vt faciat diſpoſitionẽ augeri, ſi cauſa finalis augmentũ recipiat, vt contrariorũ eadem ſit diſciplina iuribus vulgaribus: ſed in caſu noſtro ſi modum nõ eſſet, ꝙ pars do. Aloyſij eſſet minor parte dom. Ioãnis Frãciſci, & ſic nõ eſſet neceſſaria adæqua tio partiũ pfectò relictum ei factũ de bonis aquirẽdis minueretur in totũ, vel pro parte, ſecundũ quod modus adiectus eſſet diminutus, ergo ſi modus adiectus eſſet auctus vltra quã do. teſtator arbitratus fuerit, vt quia portio do. Aloyſii ſit longè moinor, quam teſtator fuerat arbitratus, legatum debet augumentum recipere vltra quatuor millia do. Aloyſio relicta, & vltra granum reſtituendæ dotis maternæ ſibi do. Ioanni Franciſco iunctum, pro adæquatione partiũ, & ipſe do. Aloyſius poterit à dom. Ioanne Franciſco tantũ petere, quod inde portionum adæquatio ſequatur ꝑ prædictæ optimè faciunt: & hæc ſunt etiã de men te Bar. in l. libertis ff. de alim. & ciba. lega. Præterea † qñ adiectio data in uim cauſæ de futuro, ſeu in uim modi ꝑ augmentũ legati operari, ex modo, ſeu ex cauſa legi appoſita legatũ augetur, etiã ſi talis adiectio cuiuſmodi fauorẽ legatarij cõtineat l. ſi cui habitatio legata ſic. ff. de vſu, & habit. & ita per illũ tex. vo luit ac etiã Bar. in d. l. libertis maximè circa fi. ſed ex prędictis: ſed in terminis, noſtris adiectio cauſæ, & modi, videlicet & hæc pro adæquatione partium poteſt augumentũ, & diminutionem operari, ergo legatũ factum do. Aloyſio pro adæquatione partium illius augebitur. ¶ Vltimo ꝙ pro ęqualitate inter fratres cõſeruanda, & preſertim quãdo teſtator voluit debere ſeruari, recedatur ab eo, quod teſtator arbitratus fuit, & voluiſſe cenſeẽ, † adduco doctrinã Raphaelis Cumani in d. l. cũ pater §. dulciſsimis ff. de lega. 2. iunctis not. ꝑ Bar. ibi ꝙ dicit, ꝙ ſi pater habens filios ex diuerſis matribus, quarum altera nomine do tis fundũ ei dedit, iuſſerit, & mandauerit filijs, ꝙ bona inter ſe æqualiter diuiderẽt, fundus dotalis non eſt diuidendus, ſecus ſi pecuniam illi in dotẽ dediſſet, nam teſtator ſic mandando cenſetur voluiſſe, ſeu arbitratum fuiſſe, quod bona, quæ erant propria teſtatoris, deberent æqualiter diuidi, non autẽ bona, quæ erant propria alterius filij, quod quidem Rapha. ibi dicit verum eſſe, niſi ex hoc magna inæqualitas inter filios induceretur nam cauſa tollendæ inuidiæ, & gratia conſeruandæ æqualitatis fundus dotalis, qui erat pro prius alterius filij, communicatur inter omnes, & ſic receditur ab eo, qđ teſtator arbitratus fuit & voluiſſe cenſetur, vt in caſu quando mater vnius filij dediſſet fundum in dotem, & mater alterius dediſſet pecuniam, quo enim dos illa in pecunia conſiſtens debet inter filios diuidi, vt ibi per Bart. æqum eſt etiam, vt diuidatur fundus dotalis, qui erat ꝓprius alterius filij, & hac cauſa cõſeruandæ æqualitatis, & tolendæ inuidiæ inter fratres, ob quam cauſam plura cõtra regulas iuris permituntur, quæ aliàs de iure non permit terentur, veluti etiã latè poſitũ fuit in conſilio præcedenti ad fauorem præfati do. Aloyſii edito. Et ita arbitror eſſe concludendum. Laus Deo.

S V M M A R I V M.

1 *Communis vſus loquẽdi in vltimis voluntatibus attẽditur, & ꝓpriæ etiam ſignificationi præfertur.*

2 *Benè natus dicitur ille, qui naſcitur ingenuus, & liber, niſi cõmunis vſus loquendi ſit in contrarium.*

3 *Honeſtè natus non dicitur natus ex illicito coitu.*

4 *Honeſtas conſiſtit viuendo pudicè, & quæ ſit nu. 6.*

5 *Infamis, & inhoneſtus dicitur natus ex illicito coitu,*

7 *Item dicitur turpis, & turpiter, ac inhoneſtè natus, etiam ſi fuiſſet legitimatus.*

8 *Copula & requirit concurſum copulatorum.*

9 *Verbum debet etiam iunctũ cũ verbo poteſt importat neceſſitatẽ.*

10 *Dictio oĩo eſt præciſa, & neceſſitatiua, formamq; importat, & facit actum verè, & non fictè eſſe intelligendum, & nu. 20*

11 *Natus an quis ſit honeſtè, in diſpoſitione faciente mentionem de honeſtè nato, inſpicitur tempus natiuitatis,*

12 *Idem, de legitimè natis,*

13 *Nec ſufficeret illos poſtea fuiſſe per reſcriptã principis legitimatos, niſi immediatè ab ipſo Papa eſſent legitimati.*

14 *Legitimatus cõprehenditur appellatione legitimi, & naturalis, ſed non legitimè nati.*

15 *Spurius legitimatus põt dici homo honeſtus, ſed nõ honeſtè natus*

16 *Legitimatus non comprehenditur appellatione legitimi, & naturalis, quando diſponens veriſimiliter de honeſta cogitauit, et ipſe eſſet perſona honeſta.*

17 *Emphyteoſis eccleſiæ cõceſſa alicui pro ſe, & filijs, ſiue pro ſe & filijs legitimis, & naturalibus non tranſiit ad filios naturales etiam legitimatos, & quare.*

18 *Naturali etiam legitimatus ad feudũ non admittitur, & quare.*

19 *In electione an, & quando poſſit variare, & iterũ eligere is, cui data eſt poteſtas eligendi, ſi prius indignũ, & incapacem elegit, vſq; ad numer. 22.*

21 *Electionẽ quãdo quis iure ſuo, & quando alieno habere dicatur.*

22 *Clauſula ad conſilium ſapientis ad quę ſe extendat, & quę ꝓpter illam adijci poſſint.*

23 *Diſpoſitio teſtatoris in alterius voluntatem collata ſi eſt captatoria, quatenus vitietur.*

24 *Subſtitutus ſiquis ſit alicui in caſu, quo decederet ſine filijs legit. & naturalibus, cũ hoc, ꝙ in hoc caſu ipſe ſubſtitutus poſſit, & omnino debeat eligere vnum puerum, & illum hæredẽ facere, ſi onus de eligendo puerum tanquam captatoriam non valeat, an ſubſtitutio quoq; debeat eſſe inualida.*

25 *Modus, & non condito qñ importetur ꝑ illa verba cũ hoc tamen.*

26 *Onus vim modi adiectũ legato, vel fideicõmiſſo ſi ex legis diſpoſitione ſit ab initio nullũ, legatũ, vel fideicõmiſſũ non vitiatur.*

27 *Diſpoſitio teſtatoris in alterius voluntatem collata quando dicat captatoria, & inualida, & quando ſecus vſq; ad nu. 29. & nu. 31. vſq; ad nu. 35. & nu. 39. & 43.*

28 *Legatum poſitum in libera voluntate alterius tanquã captatorium non valet, ſecus in arbitrio alterius.*

29 *Fideicommiſſum inducitur ex diſpoſitione teſtatoris de eligendo aliquem cum onere faciendi illum hæredem, & nu. 31*

30 *Diſpoſitio teſtatoris facta de incerta perſona an, et qñ valeat, et quando non, et nume. 31. vſque ad nume. 35. et nu. 39. et 43.*

31 *Diſpoſitio facta à teſtatore de perſona incerta eligenda, ſeu nominanda ab aliquo, cui electio, ſeu nominatio commiſſa fuit, cũ onere conſtituendi illum hæredẽ, an, et quando ſit captatoria, et inualida, et quando ſecus? et quando nominatio, et electio facta valeat, et quando non vſque ad nu. 35. et nu. 39. et 43.*

32 *Arbitrium boni viri denotatur per illa verba, prout videbitur.*

33 *Electione, ſeu nominatione arbitrio alicuius, ſeu per verba boni viri arbitrium denotantia alicui per teſtatorem cõmiſſa, ipſo non eligente, ſeu non nominante ad iudicem ordinariũ, et ſuperiorẽ eſt recurrẽdũ, et n. 39. et qs ſit iſte ſuperior, et iudex ordinarius, & an ex ſuo officio tũc eligere, et nominare valeat nu. 40.*

34 *Relictum factum pauperibus valet.*

35 *Diſpoſitio alternatiua cõtinens in ſe vnũ validum, et aliud inualidũ iudicatur præciſa, et mera, et ſolũ caput validum attenditur.*

36 *Diſpoſitio teſtatoris de eligẽdo aliquẽ de agnatione, vel cognatio*



UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN